

2e Tussentijdse Rapportage 2025

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting.....	3
Financiële positie 2025.....	5
0. Bestuur en ondersteuning	7
1. Veiligheid	11
2. Mobiliteit en bereikbaarheid.....	16
3. Economie	22
4. Onderwijs.....	25
5. Sport, cultuur en recreatie	30
6. Sociaal domein	37
7. Volksgezondheid en milieu	48
8. Bouwen en wonen (VHLOSV).....	55
Overige onderdelen	61
Mutaties reserves en voorzieningen.....	67
Samenvatting financiële mutaties 2e Turap	70
Bestemmingsreserves	71
Reserve Duurzaamheid en Energietransitie.....	72
Reserve Mobiliteit	74
Reserve Herstelbeleid	75
Reserve Ondersteuning energielasten	76
Reserve Ondergrondse Hoogspanningskabels.....	77
Investeringsplan	78
Vertraging in de uitvoering.....	80

Bestuurlijke samenvatting

In deze tweede tussenrapportage over 2025 geven we na acht maanden een overzicht van de voortgang op de beleidsspeerpunten en de uitvoering van de gemeentelijke begroting. Ondanks de aanhoudende onzekerheden verloopt de uitvoering grotendeels volgens plan. Van de 62 speerpunten liggen er 47 op schema; bij 15 zijn knelpunten ontstaan, waarbij de uitvoering in de meeste gevallen later plaatsvindt. Deze rapportage verschijnt gelijktijdig met de programmabegroting 2026–2029. Waar deze rapportage de huidige stand van zaken schetst, kijkt de begroting vooruit. De rode draad blijft voor het college ongewijzigd: met oog voor vertrouwen, verbinden en vooruitgang bouwen aan een gemeente waar inwoners prettig wonen, werken en recreëren.

Verbinden

We blijven werken aan een toegankelijk mobiliteitssysteem, waarbij we knelpunten aanpakken en kansen verzilveren. Zo werken we verder aan de Velostrada en het Trekfietstracé en zijn we voortvarend aan de slag gegaan met de uitvoering van het actieplan verkeersveiligheid. We spannen ons in om te komen tot hernieuwde afspraken met Westfield Mall of the Netherlands over duurzame oplossingen voor bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid. Tegelijk zetten we concrete stappen, zoals aanpassingen aan de Heuvelweg en het voorbereiden van de mogelijkheid tot vergunningparkeren. De tramhalte aan de Heuvelweg wordt naar verwachting gerealiseerd in 2026. Voor de Doctor van Noortstraat in Stompwijk en de herinrichting van de Veursestraatweg in Leidschendam wordt gewerkt aan een definitief ontwerp. Voor de Doctor van Noortstraat geldt daarbij dat de nutswerkzaamheden eind 2025 plaatsvinden, waardoor de herinrichting van de weg kan starten in 2026.

Verbinding gaat ook over ontmoeting. En kunnen meedoen. We geven daarom verder uitvoering aan het sportakkoord en de cultuurvisie. De cultuurmakelaar helpt partners daarbij om hun rol te pakken. Met een nieuw meerjarenbeleidsplan is ook het Huygensmuseum als fundament van het lokale culturaanbod klaar voor de toekomst. Specifiek voor Leidschendam-Noord geldt dat we, samen met alle betrokken partners, volop bezig zijn met het nieuwe uitvoeringsplan en de projecten die daarbij horen.

We zetten stappen in de uitvoering van het nieuwe minimabeleid en het beleidsplan schuldhelpverlening, en tekenen een nieuwe Dienstverleningsovereenkomst met werkbedrijf de Binnenbaan. Om kinderen alle kansen te geven, gaan we verder met de uitvoering van de Lokale Educatieve Agenda. De nieuwe peutermonitor zorgt voor een beter inzicht in het bereik van voorschoolse educatie, en met de start van de pilot inclusieve kinderopvang komen er plekken voor kinderen die uitvallen op de reguliere voorschoolse educatie, omdat er geen passende plek is. Met het nieuwe WMO-beleid komt er een aangepast passend tarief voor onder andere het persoonsgebonden budget voor huishoudelijke ondersteuning en begeleiding.

Wat betreft jeugdhulp hebben we de beweging ingezet die moet leiden tot een halvering van jeugdhulp in 2030. Daarbij zijn nieuwe uitgangspunten geformuleerd die horen bij deze koerswijziging. Aan de taakstelling geven we via de inhoud invulling. Bovendien ontstaat daarbij financiële ruimte voor het verder versterken van de pedagogische basis.

Vertrouwen

We houden inwonersparticipatie centraal in ons werken. Ook in het najaar worden jongeren actief betrokken bij maatschappelijke vraagstukken via een tweede jongerendag, het kindervragenuur met college en raad komt er weer aan en we gaan door met het experimenteerprogramma participatie. Ondertussen worden de resultaten van dit experimenteerprogramma een eerste keer geëvalueerd, net als de participatieverordening. De lessen die we hieruit trekken, gebruiken we om inwonersparticipatie nog beter in te bedden in onze manier van werken.

Veiligheid is de basis voor vertrouwen. Dat geldt zeker in een wereld van toenemende onzekerheid. De wijkveiligheidsscans, die intussen zijn afgerond, zorgen voor een solide basis om concreet in actie te komen. In overleg met inwoners zijn in een aantal wijken speerpunten en acties vastgesteld, deze aanpak wordt uitgerold naar de wijk Bovenveen en Stompwijk. Ondanks de vertraging in het speerpunt wordt ook druk gewerkt aan het op orde brengen van de digitale veiligheid, met de NIS2-richtlijn als leidraad.

De kerntaken voor crisisbeheersing zijn uitgewerkt, en met het op orde brengen van de randvoorwaarden borgen we de professionalisering van de crisisorganisatie.

Vooruitgang

Met het groenactieplan en projecten zoals Duin Horst & Weide zetten we verder in op het bestendigen van het groene karakter van de gemeente. Ook park Vreugd & Rust wordt verder onder handen genomen. Voor het beheer van het gemeentelijk vastgoed hebben we een nieuwe visie ontwikkeld, en het concept van het integrale huisvestingsplan voor primair en voortgezet onderwijs is vastgesteld met de schoolbesturen. De definitieve versie van het plan wordt momenteel voorbereid voor behandeling in de raad. Voor de nieuwe raadzaal zetten we een belangrijke stap in de vorm van

We gaan volop verder met bouwen, en we blijven daarbij aandacht besteden aan voldoende betaalbare woningen. Door de hele de gemeente worden nieuwe woningen opgeleverd, terwijl we werken aan nieuwe gebiedsontwikkelingen en projecten en bij bestaande plannen de stap van plannen naar uitvoering zetten.

Tot slot betekent vooruitgang óók terugblikken naar het verleden. In dat kader is het mooi om de gebiedsbiografie te noemen, die naar verwachting eind 2025 verschijnt. Dit zal ons lokaal erfgoed nog beter in de schijnwerpers zetten.

Financieel

De eerder genoemde toegenomen onzekerheid zien we ook terug op rijksniveau. De Meicirculaire heeft gezorgd voor een negatief effect op het saldo, waarbij sprake is van een neerwaartse bijstelling van ongeveer € 2,5 miljoen. Aan de andere kant is er sprake van een positief saldo bij de mee- en tegenvallers van € 3,5 miljoen. Dit positief saldo is met name het gevolg van de toezegging aan de raad om scherper te kijken naar de geraamde uitgaven in de lopende begroting en in hoeverre kan worden verwacht dat deze inderdaad zullen worden uitgegeven. Exclusief het saldo van incidentele baten en lasten (€ 3,7 miljoen negatief) is er sprake van een structureel begrotingsresultaat van € 499.000. Financieel staan we er daarmee goed voor, en zijn we goed gewapend voor het ravijnjaar 2026.

Conclusie

Onder het motto 'verbinden, vertrouwen en vooruitgang' gingen we vier jaar geleden aan de slag als college. De resultaten in deze tussenrapportage tonen opnieuw dat het mogelijk is om te blijven werken en investeren, zonder daarbij het huishoudboekje uit het oog te verliezen. Daar zijn we trots op.

Het college van burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

Martijn Vroom
Astrid van Eekelen
Bianca Bremer
Marcel Belt
Philip van Veller
Jeffrey Keus

Financiële positie 2025

De uitgangspositie voor de 2^e Tussentijdse rapportage bestaat uit de Programmabegroting 2025-2028 (primitieve begroting), de Nota van Wijziging 2025-2028, 1^e Tussentijdse rapportage 2025, kadernota 2026-2029 en de andere raadsbesluiten tot en met augustus 2025.

In de tussentijdse rapportages wordt ook inzicht gegeven in het structurele effect van lopende jaarontwikkelingen. In de Kadernota en Begroting 2026-2029 wordt dit zichtbaar als 'Structurele doorwerking 1^e en 2^e tussentijdse rapportage 2025'.

Uitgangspositie	2025
Begroting 2025-2029 incl. wijzigingen	
Primitieve begroting	-1.226
Nota van Wijziging voorgaand jaar	201
Raadsbesluiten	-485
1e Turap 2025	504
Kadernota 2026 - 2029	-3.136
Wijzigingen tot 2e Turap 2025	0
Uitgangspositie 2e Turap 2025	-4.142
Mutaties 2e Turap:	
Mee- en tegenvallers	3.463
Bestedingsplan reserves	0
Budgetoverhevelingen	14
Budgettair neutraal	0
Meicirculaire gemeentefonds	-2.514
Totaal mutaties 2e Turap 2025	963
Voorlopig begrotingsresultaat 2025 - 2029	-3.179

Bedragen x € 1.000

Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	3.678
Voorlopig structureel begrotingsresultaat (positief)	499

Bedragen x € 1.000

Uitgangspositie

De uitgangspositie voor de 2e Turap in 2025 is € 4,1 miljoen negatief. Per saldo vinden er in 2025 financiële mutaties plaats van in totaal € 0,9 miljoen positief. Het financieel beeld voor 2025 verbetert daardoor ten opzichte van de kadernota 2026-2029 naar afgerond € 3,2 miljoen negatief.

In het negatieve saldo is voor € 3,7 miljoen aan incidentele lasten opgenomen, zodat het saldo exclusief de eenmalige posten € 499.000 structureel positief is.

Zoals is toegezegd aan de raad is in deze Turap kritisch gekeken naar posten die niet meer uitgegeven gaan worden in 2025, zodat onderschrijdingen in de jaarstukken 2025 zo veel mogelijk vermeden worden. Hierdoor is ondanks de grote negatieve mutatie van de Meicirculaire het effect op de begroting 2025 positief bijgesteld.

Mee- en tegenvallers en Meicirculaire

Een aantal belangrijke factoren draagt positief bij aan het begrotingsresultaat. Ten eerste is er een significante toename van de rentebaten, met een extra € 1,7 miljoen in 2025 en een voordeel op de kapitaallasten van € 1,5 miljoen. Daarnaast worden sloopkosten voor de Van Horvettestraat van € 570.000 doorgeschoven naar 2025, ontvangen we meer OZB niet-woningen (€ 400.000), worden niet alle gelden voor de bijzondere bijstand benut (€ 300.000) en was de stelpost voor prijsindexatie te ruim ingeschat (€ 522.000).

De Meicirculaire van het gemeentefonds heeft een aanzienlijk negatief effect op de begroting, met een afname van € 2,5 miljoen in 2025. De bijstandsuitkering en de financiering hiervan (BUIG) zijn aangepast en dit laat een relatief klein negatief saldo zien van € 267.000. De budgetten voor de Wmo voorzieningen worden verhoogd met € 970.000.

Budgetoverhevelingen

Via de Meicirculaire 2025 is geld ontvangen voor het herdenken van het Koloniaal- en slavernijverleden, dit budget wordt doorgeschoven naar 2026.

Budgettaire neutrale wijzigingen en bestedingsplan reserves

De budgettaire neutrale wijzigingen en aanpassingen van het bestedingsplan van de bestemmingsreserves hebben geen effect op het begrotingsresultaat. De grootste posten betreffen de verdeling van de stelpost voor de CAO stijgingen en de voorziening onderhoud gebouwen.

Actualisatie investeringsplan

Ten opzichte van het IHP 2025 heeft een herijking plaatsgevonden en worden de lopende kredieten aangepast.

Het volgende hoofdstuk gaat in op de verschillende programma's met bijbehorende beleidsvelden en speerpunten. Per beleidsveld, die vastgesteld is in de begroting 2025, wordt een stand van zaken gegeven, die de prognose weergeeft voor 2025, gebaseerd op de eerste acht maanden van dit jaar. Daarnaast wordt door middel van een stoplicht ingegaan op de voortgang van de speerpunten. Mochten deze afwijkingen vertonen, volgt daarop een toelichting.

Betekent speerpunt loopt op schema

Betekent afwijkingen in de uitvoering

Betekent dat de prestatie niet wordt behaald

0. Bestuur en ondersteuning

Omschrijving

Dit programma gaat over het bestuur, de ondersteuning daarvan en de relatie tussen de burger en het bestuur. Betrokkenheid, vertrouwen en dienstverlening zijn vanuit de gemeente uitgangspunt voor deze relatie. Het programma bevat de overkoepelende taakvelden van raad en college op het terrein van het openbaar bestuur en de ondersteuning daarvan door de gemeentelijke organisatie.

Wat willen we bereiken?

Inwoners, ondernemers en andere organisaties weten zelf het beste wat goed is voor hun buurt of wijk. Daarom betrekken we inwoners van Leidschendam, Stompwijk en Voorburg bij gemeentelijke besluiten die invloed hebben op onze samenleving. De gemeente zal zich nog meer laten zien buiten het gemeentehuis en in gesprek gaan met inwoners. Niet alleen richting mensen die zelf al goed zichtbaar zijn, maar ook richting mensen die zich minder laten zien of horen. Buiten de gemeente zoeken we actief de samenwerking op met (buur)gemeenten in de regio.

Voor onze dienstverlening zetten we in op verdere digitalisering van processen, waardoor producten sneller en eenvoudiger kunnen worden aangevraagd. We zorgen ervoor dat al onze diensten telefonisch, digitaal of persoonlijk kunnen worden afgenomen. We staan open voor feedback over onze dienstverlening en nemen deze serieus. Hiermee zorgen we ervoor dat inwoners en lokale organisaties zich gezien, gehoord en begrepen voelen.

Wat gaan we ervoor doen?

Bestuur en Inwonersparticipatie

Het college van burgemeester en wethouders, raad en raadscommissies, griffie, de regionale, landelijke en internationale bestuurlijke samenwerking, de regionale rekenkamercommissie en ombudsfunctie worden optimaal ondersteund.

Inwonersparticipatie is belangrijk om inwoners te betrekken bij beleid, programma's en plannen. Het benutten van de denkracht van inwoners draagt bij aan het beter maken daarvan. Traditionele vormen van inspraak volstaan vaak niet meer. De gemeente zal de lokale gemeenschap pro-actief betrekken en uitdagen zelf ook te komen met initiatieven. Om teleurstellingen te voorkomen, scheppen we vooraf heldere verwachtingen.

Stand van zaken:

De speerpunten uit de Participatieverordening worden opgepakt binnen gemeente Leidschendam-Voorburg. Dit wordt gedaan met aandacht voor inwonersparticipatie bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van programma's, projecten en beleid. Daarbij wordt uitvoering gegeven aan het Experimenteerprogramma Participatie met de 6 projecten die hier onderdeel van uitmaken. De tussenevaluatie van dit Experimenteerprogramma is opgestart. Jongeren zijn actief betrokken om mee te denken over maatschappelijke vraagstukken aan de hand van een projectdag en geven hier samen met organisatie Tienskip vervolg aan.

Vooruitblik:

In 2025 wordt de evaluatie van de Participatieverordening afgerond. Indien de evaluatie leidt tot benodigde aanpassingen, wordt dit verwerkt in een wijziging van de Participatieverordening in 2026. Eind 2025 vindt ook de tussenevaluatie van de experimenten uit het Experimenteerprogramma participatie plaats. Uit de evaluatie kan een lijn worden gehaald over welke participatievormen het beste werken bij welk type project en type doelgroepen.

De tussenevaluatie van het Experimenteerprogramma loopt parallel met de evaluatie van de participatieverordening 2025, zodat een wisselwerking kan plaatsvinden in resultaten.

In het najaar 2025 wordt de tweede jongerendag samen met Tienskip georganiseerd om jongeren te betrekken bij maatschappelijke vraagstukken.

Speerpunten:

Status

- Experimenteerprogramma participatie
We gaan experimenteren met andere vormen van participatie zoals onder meer het uitdaagrecht. Daarvoor voeren we het tweejaarlijks experimenteerprogramma uit dat drie elementen bevat:
 1. een keuze van de te beproeven nieuwe vormen van participatie;
 2. uitvoeringscondities in de sfeer van middelen, capaciteit en bekwaamheid;
 3. toetsingscriteria voor de evaluatie na het experiment.
- Jongerenparticipatie
We organiseren voor de jongeren minimaal twee bijeenkomsten "Jong in LV". Daarmee zetten we in op een brede afspiegeling van de jongeren in Leidschendam-Voorburg. We houden een kindervragenuur waarin kinderen vragen kunnen stellen aan raad en college.
- Regionale samenwerking
Ambtelijk en bestuurlijk zijn we zodanig actief in de regio dat het belang van de gemeente wordt gediend, maar ook het gezamenlijk belang van de regio in brede zin. Dat kan dus ook betekenen dat we iets geven omdat we op een ander onderwerp of ander moment daarvoor iets terugkrijgen. We stellen een regionale samenwerkingsagenda op. Het college draagt hier actief aan bij.
- 80 jaar vrijheid
We stellen een plan van aanpak op waarin alle activiteiten rond het thema 80 jaar vrijheid worden samengebracht. In 2025 voeren we dit plan uit.

Dienstverlening

Inwoners en organisaties kunnen bij het Servicecentrum terecht voor rijbewijzen, reisdocumenten en vele andere producten en diensten. Een deel van de dienstverlening is tevens digitaal via de website beschikbaar. De gemeente is, naast het fysieke Service Centrum, bereikbaar via de website, telefoon en e-mail. Het is ook altijd mogelijk om zelf of via de telefoon een afspraak te maken voor een bezoek aan het Servicecentrum in Leidschendam. Wanneer een fysiek bezoek niet mogelijk is, kan een huisbezoek geregeld worden.

Speerpunten:

Status

- **Moderniseren Servicecentrum**
We onderzoeken de mogelijkheden om inrichting van het Servicecentrum van de gemeente Leidschendam-Voorburg te verbeteren. We zorgen er zo voor dat het Servicecentrum toegankelijk, veilig en klantvriendelijk blijft. Het onderzoek verwachten we af te ronden in het tweede kwartaal van 2025.
- **Optimaliseren Dienstverleningskanalen**
We gaan onze dienstverleningskanalen verder optimaliseren en zoveel mogelijk met elkaar integreren. Op deze manier zorgen we dat er voor ieder product of dienst altijd een telefonisch, een digitaal en een fysieke aanvraag mogelijkheid is. De keuze voor welke manier ligt bij de aanvrager.
- **Baseline Informatiebeveiliging Overheid**
In oktober 2024 treedt de Europese "Network and Information Security Directive" (NIS2-richtlijn) in werking. De richtlijn is gericht op versterking van de digitale en economische weerbaarheid van Europese lidstaten en wordt op dit moment omgezet naar landelijke wetgeving. Gemeenten zijn door de Rijksoverheid als essentieel verklaard en vallen daarmee onder de NIS2 richtlijn. Door de nieuwe richtlijn wordt de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) verzwakt en moet de gemeente aanvullende maatregelen nemen om te kunnen voldoen aan de nieuwe wet- en regelgeving. Dit vraagt om de volgende acties:
 1. Het opzetten van een governance structuur rondom informatiebeveiliging met een werkende Plan-do-check-act-cyclus (PDCA);
 2. Het realiseren van verplichte opleidingen op het gebied van informatiebeveiliging voor directie, management en personeel;
 3. Het uitvoeren van verdere acties die volgen uit de inventarisatie in 2024 waarmee wordt getoetst in hoeverre de gemeente voldoet aan de (nieuwe) vereisten van de BIO.

Toelichting afwijking speerpunt:

Er is vertraging bij de uitvoering van dit speerpunt:

1. Governance en PDCA-cyclus

De inrichting van een governance structuur rondom informatiebeveiliging is gestart. De werving van de benodigde informatiebeveiligingsfunctionarissen (ISO's) is in gang gezet, mede dankzij de middelen die beschikbaar zijn gesteld via de kadernota. De implementatie van een werkende PDCA-cyclus zal ook in 2026 voortgezet worden.

2. Verplichte opleidingen

De uitwerking van de eisen voor verplichte opleidingen voor bestuur, management en personeel is vertraagd. Het Rijk heeft nog geen definitieve kaders vastgesteld voor deze opleidingsverplichting. Dit betekent dat dit onderdeel wordt doorgeschoven. Wel is er een bewustwordingstraject gestart dat zich richt op het college van B&W en het lijnmanagement, waarmee alvast invulling wordt gegeven aan de governance-verplichtingen uit de richtlijn

3. Inventarisatie en vervolgacties

De eerste inventarisatie is afgerond en heeft geleid tot een voorstel voor een kadernota. Op basis hiervan wordt momenteel een verdiepende inventarisatie uitgevoerd. Deze is gericht op het concretiseren van de aanvullende maatregelen die nodig zijn om te voldoen aan de aangescherpte BIO 2.0 en de toekomstige verplichtingen uit de Cyberbeveiligingswet.

Financiële mutaties

Onderwerpen Bestuur en ondersteuning	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Mee- en tegenvallers			
1. Actualisatie kapitaallasten		-247	247
2. Vastgoed op orde		-570	570
3. Vergoeding gemeenteraad		110	-110
Budgettair neutraal			
4. Effect nieuwe CAO		124	-124
5. Voorziening onderhoud gebouwen		263	-263
Totaal Bestuur en ondersteuning		-320	320

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Actualisatie kapitaallasten

Het investeringsplan is naar aanleiding van de Jaarrekening 2024 en de verwachte faseringen voor 2025 bijgesteld,. Dit leidt tot wijzigingen in de kapitaallasten (rente en afschrijvingen) in bijna alle programma's.

2 Vastgoed op orde

In het project "Vastgoed op orde" was voorzien dat het pand aan de Van Horvettestraat gesloopt zou worden, deze activiteiten schuiven door naar 2026.

3 Vergoeding gemeenteraad

De vergoeding voor raadsleden is gekoppeld aan het indexcijfer van de CAO-lonen overheid. De vergoeding is zowel in januari als juli geactualiseerd. De totale verhoging bedraagt 7,3%.

4 Effect nieuwe CAO

Op 17 april 2025 is de nieuwe Cao Gemeenten afgesloten. De nieuwe Cao loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. De effecten van deze nieuwe Cao zijn verwerkt in de begroting ten laste van de stelpost loonstijging.

5 Voorziening onderhoud gebouwen

De ophoging van de totale dotatie van € 740.000 als gevolg van de herijking van het MJOP (iBabs 3915) was opgenomen in de 1e Turap 2025. Deze wordt nu verdeeld over de programma's waarop de lasten van de panden betrekking hebben.

1. Veiligheid

Omschrijving

Op dit programma worden lasten verantwoord die gerelateerd zijn aan criminaliteit en de preventie daarvan in de gemeente. Ook de kosten voor de veiligheidsregio (inclusief brandweer) vallen onder dit taakveld, evenals bijvoorbeeld het tegengaan van ondermijning.

Wat willen we bereiken?

De veiligheid van onze gemeente is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, ondernemers, veiligheidsdiensten, maatschappelijke partners en de gemeente. Alleen samen kunnen we ervoor zorgen dat het in onze gemeente veilig blijft om te wonen, werken, ondernemen, recreëren en verblijven. Als er toch ergens onveilige situaties ontstaan dan pakken we dat direct op. Of het nu op straat is of achter de voordeur, online of offline. Tegelijkertijd groeit en bloeit onze gemeente. Daarom investeren we fors in veiligheid. We doen dit op basis van een wijkgerichte aanpak. Wijk specifiek wordt ingezet op thema's waar op basis van verkregen data in combinatie met informatie van de inwoners inzet nodig is. Ook werken wij verder aan de resultaatgerichte inzet van onze handhavers onder meer door de implementatie van een dashboard. Dit dashboard geeft sturing bij het bepalen van de benodigde inzet. In de wijkveiligheidsscans worden de resultaten voor de lange(re) termijn gemeten, het dashboard geeft informatie en een sturingsinstrument voor bijsturing op de korte termijn.

Wat gaan we ervoor doen?

Brandweer en rampenbestrijding

Doel: Waarborgen van een effectieve en professionele crisisorganisatie.

Activiteiten:

- Samenwerking met Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) en andere VRH-gemeenten.
- Vorming en training met het Gemeentelijk Team Incidentenbestrijding (GTI).
- Lokale implementatie van de gemeentelijke bevolkingszorg.

Toelichting:

Als opdrachtgever werken wij intensief samen met de Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) en VRH-gemeenten. De komende jaren wordt in navolging van de Visie en het Regionaal plan gemeentelijke crisisbeheersing de gemeentelijke bevolkingszorg geactualiseerd. Binnen de sectie bevolkingszorg is tussen betrokken partners een splitsing gekomen tussen bevolkingszorg en gemeentelijke taken.

Het doel is om te waarborgen dat alle VRH-gemeenten in dezelfde lijn lokaal de visie implementeren. De crisisstructuur bij bevolkingszorg geldt niet alleen bij grote calamiteiten met multidisciplinaire inzet (gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdingsprocedure, hierna GRIP), maar waar nodig ook bij andere lichtere incidenten waarvoor een crisisstructuur gewenst is. Hiervoor wordt een Gemeentelijk Team Incidentbestrijding (GTI) gevormd. Dit vergemakkelijkt een eventuele opschaling naar een GRIP-situatie.

In regionale samenwerking zijn het afgelopen jaar de kerntaken voor crisisbeheersing verder uitgewerkt. Komend jaar ligt de focus op de lokale implementatie. Voor een goed functionerend lokale crisisorganisatie is opleiden, trainen en oefenen van betrokkenen in de crisisorganisatie noodzakelijk. Dit zal het komende jaar een prioriteit blijven.

De verdere inrichting van functies en bijbehorende opleidingen gaan naar verwachting meer geld kosten dan beschikbaar. Wat de impact exact is, is nu nog niet bekend. Het in kaart brengen maakt onderdeel uit van het project lokale implementatie (2024). In 2024 is nog veel regionaal georganiseerd en bekostigd, dit zal in 2025 goeddeels anders zijn. Om dit op te vangen is aanvullend budget opgenomen.

Stand van zaken:

De gemeentelijke bevolkingszorg organisatie is geactualiseerd. Bijbehorende piketten zijn ingeregeld. Ook zijn de functionarissen opgeleid en getraind in de nieuwe rollen. De splitsing tussen bevolkingszorg en gemeentelijke taken is gerealiseerd.

Ook zijn dit jaar de kerntaken voor crisisbeheersing uitgewerkt. Denk hierbij aan een stroomuitval scenario.

Vooruitblik:

Het is een uitdaging om alle piket functies op te vullen. Er is in het najaar van 2025 aandacht voor de werving van functionarissen voor de gemeentelijke bevolkingszorg organisatie. Op basis van de splitsing tussen bevolkingszorg en gemeentelijke taken zijn de uitgangspunten voor de lokale implementatie uitgewerkt. Streven is om dit voor eind 2025 vastgesteld te hebben.

Speerpunten:**Status**

- Randvoorwaarden en professionalisering crisisorganisatie
Afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt bij het inrichten en actualiseren van de crisisorganisatie, staat 2025 in het teken van het creëren van de juiste randvoorwaarden zoals bijvoorbeeld de bereikbaarheid- en beschikbaarheidsregeling, maar ook bijvoorbeeld ICT-middelen. Dit alles draagt bij aan de (regionaal vereiste) professionaliseringsslag en de borging op structurele basis.
- Opleiden crisisorganisatie
Door actualisatie van de regionale visie bevolkingszorg worden reguliere taken overgedragen naar de gemeentelijke organisatie. Wij zorgen ervoor dat de gemeentelijke organisatie hiermee bekend is, zich hiervan bewust en opgeleid is.

Veiligheid

Doel 1: Zorgen voor een veilige gemeente om te wonen, werken, ondernemen, recreëren en verblijven.

Activiteiten:

- Samenwerken met inwoners, ondernemers, veiligheidsdiensten, maatschappelijke partners en de gemeente
- Ontwikkelen en implementeren van wijkveiligheidsscans
- Centrale plaats in de wijken voor buurtpreventieteams

Doel 2: transparante, efficiënte en effectieve inzet van handhavers en handhavingsinstrumenten.

Activiteiten:

- Uitbreiding van handhavingsinstrumenten, inclusief de inzet van een scanauto voor afvalhandhaving.
- Proef met spoedeisende bestuursdwang bij afvalovertredingen.
- (verder) investeren in de juridische slagkracht van de gemeente.
- Verdere scholing van buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) op specifieke thema's en het op orde houden van de capaciteit.

Doel 3: Op data-gebaseerde inzet van handhavers.

Activiteiten:

- Implementatie van een data-dashboard voor objectieve resultaatsturing.
- Integratie van resultaten uit wijkveiligheidsscans in beleidsvoering.

Met inwoners en ondernemers werken we gericht samen aan veiligheid in de wijk. Hiervoor ontwikkelen we wijkscans op het gebied van veiligheid. Daarnaast koppelen we buurtpreventieteams aan boa's en waar nodig aan andere inhoudelijk betrokken collega's (afhankelijk van het thema dat actueel is in de wijken). Zo versterken we de positie van de Buurtpreventieteams in de wijk en worden aan alle wijken in Leidschendam, Stompwijk en Voorburg buitengewoon opsporingsambtenaren (hierna: boa's) gekoppeld. We zetten in 2025 in op verdere scholing van onze boa's op specifieke thema's als ondermijning en jeugd. Omdat er steeds meer juridische taken binnen het domein veiligheid worden neergelegd wordt geïnvesteerd in juridische slagkracht. Verder gaan we komend jaar meer focus leggen op resultaten bij de aansturing van onze handhavers zodat er een efficiënte, eenduidige en transparante werkwijze bestaat. In het kader van de Omgevingswet zijn we in 2025 aan de slag met de samenwerkingsafspraken van vergunningsverlening tot toezicht.

Stand van zaken:

De afgelopen periode zijn verschillende acties uitgevoerd binnen het traject van de wijkveiligheidsscans. Na de startbijeenkomst met partners in 2024 volgden presentaties in meerdere wijken (o.a. Damsigt, Voorburg West, De Heuvel/Amstelveen en Prinsenhof), waarbij bewoners input gaven. Vanaf februari 2025 is datagericht gewerkt en zijn stakeholders geïnterviewd. Op basis daarvan zijn per wijk speerpunten en acties vastgesteld, zoals het opruimen van overlastlocaties en het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten. Hiernaast is de Bondgenootenaanpak verder vormgegeven, gericht op samenwerking en vertrouwen tussen gemeente, politie en wijkbewoners.

In 2025 heeft binnen het boa-team specifieke scholing plaatsgevonden op thema's als jeugd. Verder wordt er gestuurd op resultaat op basis van het data-dashboard met actuele data uit de wijken.

We hebben stappen gezet in de uitwisseling van data in de keten van vergunningverlening tot toezicht & handhaving wat ervoor zorgt dat de samenwerking in de VTH-keten verbeterd.

Vooruitblik:

Vooruitkijkend worden Bovenveen en Stompwijk als volgende wijken aangepakt, met bewonersbijeenkomsten en het opstellen van actieplannen.

Vorbereiding en besluitvorming rond pilot spoedeisende bestuursdwang op afvalovertredingen vinden eind 2025 plaats.

Speerpunten:

Status

- **Handhavingsinstrumenten**
In 2025 investeren we in de uitbreiding van de handhavingsinstrumenten. Dit doen we onder meer door permanent een scanauto in te zetten in de handhaving op afval. We starten ook een proef met spoedeisende bestuursdwang bij afval om overtreders snel aan te kunnen pakken. Op het moment dat beleidsmatig wordt gekozen voor vergunningen parkeren kan de investering in de uitbreiding van de handhavingsinstrumenten ook voor dit doel worden ingezet.
- **Wijkveiligheidsscans**
In 2025 rollen we de resterende wijkveiligheidsscans uit in de gemeente. We verrijken de wijkveiligheidsscans door te participeren met inwoners en deze scans ook voor hen inzichtelijk te maken. Vervolgens koppelen we concrete acties aan de scans per wijk.
- **Resultaatgericht en informatie-gestuurd werken**
Door objectiveerbare resultaten in beeld te brengen (aan de hand van data) sturen we op wat er daadwerkelijk speelt in een bepaalde wijk. Dit doen we op basis van een data-dashboard dat in 2025 actief is.

Financiële mutaties

Onderwerpen Veiligheid	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Mee- en tegenvallers			
1. Actualisatie kapitaallasten		-4	4
2. Vergunningaanvragen APV	-45		-45
Budgettair neutraal			
3. Effect nieuwe CAO		39	-39
4. Opleidingsplan		22	-22
Totaal Veiligheid	-45	58	-103

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Actualisatie kapitaallasten

Het investeringsplan is naar aanleiding van de Jaarrekening 2024 en de verwachte faseringen voor 2025 bijgesteld,. Dit leidt tot wijzigingen in de kapitaallasten (rente en afschrijvingen) in bijna alle programma's.

2 Vergunningaanvragen APV

Doordat er in 2025 minder vergunningaanvragen zijn ingediend dan vooraf was verwacht, vallen de legesopbrengsten uit vergunningen op basis van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) lager uit dan begroot.

3 Effect nieuwe CAO

Op 17 april 2025 is de nieuwe Cao Gemeenten afgesloten. De nieuwe Cao loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. De effecten van deze nieuwe Cao zijn verwerkt in de begroting ten laste van de stelpost loonstijging.

4 Opleidingsplan

Op basis van het gedetailleerde opleidingsplan verschuift een deel van het opleidingsbudget naar het programma Veiligheid, Toezicht & Handhaving vanuit de afdelingen.

2. Mobiliteit en bereikbaarheid

Omschrijving

Alle kosten die de gemeente maakt rondom mobiliteit worden geboekt op dit programma. Dit betreft vooral de lasten voor de aanleg en het onderhoud van wegen en (fiets)paden. Ook de kosten voor parkeergarages vallen ook onder dit taakveld. Daarnaast valt ook de (recreatieve) vaart onder dit programma, zoals het onderhouden van havens en waterwegen.

Wat willen we bereiken?

Vanuit de Bouwsteen Mobiliteit en Bereikbaarheid (najaar 2021, opmaat naar de Omgevingsvisie) wordt gewerkt aan een goed bereikbare, duurzaam mobiele, leefbare, en verkeersveilige gemeente. Dat vraagt om een grotere vanzelfsprekendheid bij bewoners en bezoekers om te kiezen voor vervoerwijzen die bijdragen aan een gezonde leefomgeving en duurzaam zijn, zoals lopen en fietsen, het openbaar vervoer en vormen van deelmobiliteit (publieke mobiliteit). Nabijheid hiervan is een belangrijke randvoorwaarde: voorzieningen als parkeren, werklocaties, openbaar vervoer (haltes) en deelfoertuigen bevinden zich op loop- of fietsafstand. Dit willen we bereiken door het beter benutten van bestaande infrastructuur, het inzetten van een mobiliteitstransitie naar duurzame vormen van vervoer en het sterk verbinden van de opgaven van bereikbaarheid en mobiliteit met de ruimtelijke ontwikkeling in de Omgevingswet.

Wat gaan we ervoor doen?

Plan- en visievorming mobiliteit en bereikbaarheid

Start Mobiliteitstransitie

A12-spoorzone

We zetten op basis van de uitkomsten van het werktraject (2024) onze inspanningen voort om dit gebied te transformeren in een gezond en duurzaam deel van de Haagse regio. De lange termijn ambitie krijgt een plek in de Omgevingsvisie.

Westfield Mall of the Netherlands

Hier rondom staan bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid onder druk. Daarom wordt gewerkt aan de voorbereiding en uitvoering van een driedelige aanpak voor de verkeers- en parkeerproblematiek in dit gebied. We zetten in op:

- Dynamisch Verkeersmanagement: Verlengde tramhalte met logische en veilige oversteekplaatsen en verbetering van de verkeerslichten en rijstrookindeling op meerdere kruispunten.
- Parkeerregulering: Betrekken omwonenden en belanghebbenden via een online raadpleging bij de uitwerking van de bijbehorende plannen. De voor de vergunningparkeren aanvullende, vereiste regelgeving wordt in besluitvormingsprocedures gebracht.
- Duurzame Mobiliteit: Naar verwachting worden de samenwerkingsafspraken uitgevoerd in de omgeving van de Mall. We zetten onder andere in op realisatie van een bewaakte fietsenstalling door Unibail Rodamco Westfield (URW).

A4 en N14

Belangrijke ingrepen zijn eerder door het Rijk op pauze gezet. De gemeente werkt samen met de regio aan oplossingen. Ondertussen werken wij met andere betrokken gemeenten en de regio hard aan een pakket met verzachtende maatregelen.

CID Binckhorst, herinrichting Prinses Mariannelaan

We blijven actief, alert en meedenken bij de ontwikkeling van CID Binckhorst in Den Haag en betrekken omwonenden hierbij. Er wordt een gebiedsvisie opgesteld, waarbij ook de procedure voor een plan-MER zal worden doorlopen. Hierin komen de gebiedsontwikkeling, de tramverbinding en aanvullende maatregelen voor bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid aan bod. Er worden ontwerpen gemaakt voor de tramverbinding en andere (verkeers)maatregelen.

Stand van zaken:

De voorbereidingen van het vervolgtraject A12-spoorzone: zijn bijna gereed. De lange termijn ambitie is opgenomen in de Ontwerp Omgevingsvisie (B&W 15 juli 2025, raad Q1 2026).

De planvorming voor genoemde maatregelen bij de Mall loopt.

Gesprekken tussen Rijk, regio en betrokken gemeenten over mitigerende maatregelen voor het pauzeren van het A4 Haaglanden N14-project lopen.

Rond CID Binckhorst en Prinses Mariannelaan loopt de planvorming voor de diverse onderdelen .

Vooruitblik:

Het vervolg op het eerste werktraject A12 – spoorzone start in Q3. Westfield Mall of the Netherlands: De aanpassingen aan de Heuvelweg vinden dit najaar volgens planning plaats. En de tramhalte wordt volgens de laatste planning volgend jaar gerealiseerd.

In samenwerking met URW wordt het hernieuwde ontwerp van de fietsenstalling gezien en uitvoeringsgereed gemaakt. Naar verwachting wordt de fietsenstalling voor einde van het jaar geplaatst.

Er wordt gewerkt aan de voorstellen rondom de invoering van vergunninghoudersparkeren.

De komende maanden kijken wij met andere betrokken gemeenten en de regio of verzachtende maatregelen rond het A4 Haaglanden N14 project kunnen worden getroffen.

De planvorming voor de diverse onderdelen rond CID Binckhorst, De Vlietlijn en Prinses Mariannelaan loopt

gedurende het jaar. De plan-MER en het Integrale gebiedsprogramma worden gedurende dit jaar in concept

vastgesteld en voor zienswijzen vrijgegeven.

Speerpunten:

Status

- Brede bereikbaarheidsaanpak rondom The Mall
De gemeente, samen met The Mall en organisaties als de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), Zuid-Holland Bereikbaar, de HTM, de gemeente Den Haag en Rijkswaterstaat komen met samenwerkingsafspraken over duurzame mobiliteit en bereikbaarheid. De tramhalte aan de Heuvelweg en enkele kruispunten passen wij aan. Om de schaarse parkeerplaatsen in de wijken rondom The Mall beschikbaar te houden voor de bewoners, hun bezoekers en nog te bepalen doelgroepen, wordt het instrument vergunningparkeren nader uitgewerkt.

Toelichting afwijking speerpunt:

Er wordt gewerkt aan een brede bereikbaarheidsaanpak rondom de Mall in samenwerking met URW en regionale organisaties als de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), Zuid-Holland Bereikbaar, de HTM, de gemeente Den Haag. Aandachtspunten in de brede bereikbaarheidsaanpak zijn duurzame mobiliteit en bereikbaarheid.

Er is een procesbegeleider aangetrokken om het proces om met URW te komen tot hernieuwde samenwerkings- en financiële afspraken voor te bereiden en te begeleiden er wordt gewerkt aan de voorstellen rondom de invoering van vergunninghoudersparkeren. De aanpassingen aan de Heuvelweg vinden dit najaar volgens planning plaats. In samenwerking met URW wordt het hernieuwde ontwerp van de fietsenstalling gezien en uitvoeringsgereed gemaakt. Naar verwachting wordt de fietsenstalling voor einde van het jaar geplaatst.

De status is oranje vanwege vertraging in de realisatie van de tramhalte. Deze wordt volgens de laatste planning volgend jaar gerealiseerd (zie projectenboek).

-

• **Uitwerking Masterplan Bereikbaarheid CID Binckhorst Voorburg West**
De plannen voor de Binckhorst voor gebiedsontwikkeling een tramverbinding ('De Vlietlijn') en een aanvullend pakket mobiliteitsmaatregelen worden uitgewerkt. Er wordt een gebiedsvisie opgesteld voor de Binckhorst, voorzien van een plan-MER. Op basis van de uitkomsten van het eerdere participatietraject met Urban Sync werken we samen met de inwoners en andere belanghebbenden de plannen voor de herinrichting van de Prinses Mariannelaan nader uit. Naast bereikbaarheid zetten we in op een verbetering van de (verkeers)veiligheid en leefbaarheid van Voorburg West. In de loop van 2026 wordt dan besloten of het project daadwerkelijk doorgaat (de zogenaamde 'Projectbeslissing').
Aanvullend wordt onderzoek gedaan naar wenselijke aanpassingen aan de blauwe zone in Voorburg West. Deels om bewoners te beschermen tegen parkeertoerisme uit Den Haag en deels om de beschikbare ruimte op straat eerlijk te verdelen onder eigen inwoners (zoals de oproep luidt in motie 769: Maximumaantal parkeerontheffingen per huishouden in een blauwe zone).
-

• **Mobiliteitsaanpak Leidschendam-Zuid**
De OV-bereikbaarheid van Leidschendam-Zuid wordt verbeterd door de verbindingen en toegang vanaf de andere kant van de Vliet (zuidoost kant) naar de RandstadRail-halte Leidschendam-Voorburg te optimaliseren. We verbeteren de toegang (brug) en voorzieningen (fietsverbinding en stallingen op de andere kant van de Vliet) binnen de periode 2025-2028. We werken aan de veiligheid van voetgangers en fietsers. Zoals afgesproken wordt het Sluisplein afgesloten voor gemotoriseerd verkeer, wat zorgt voor een veilige verbinding tussen de verschillende horecavakken en hun terrassen aan de Sluis.

Maatregelen mobiliteit en bereikbaarheid

We werken het Plan van Aanpak dat hoort bij de motie Thuis aan de Sluis verder uit. Dit gebeurt samen met omwonenden en belanghebbenden.

Ook maken we het gebruik van de fiets aantrekkelijker, onder meer door de regionale fietsroutes Velostrada (Voorburg Noord – Binckhorst) en het Trekfietsracé (Westvlietweg – Binckhorst). Met subsidie van het Rijk en de MRDH wordt een aantal extra verkeersveiligheidsprojecten voorbereid en uitgevoerd om de positie van (kwetsbare) weggebruikers te verbeteren.

We voeren diverse maatregelen en activiteiten uit op basis van het in 2024 vastgestelde Actieplan Verkeersveiligheid. Er wordt in ieder geval extra ingezet op:

- Veilige en geloofwaardige infrastructuur, voor voetgangers, fietsers en automobilisten,
- Veilige schoolomgeving
- Genereren van positieve aandacht voor de fiets.

In Leidschendam-Noord bereiden we de herinrichting van de Veursestraatweg voor en starten met de uitvoering, in aansluiting op de herontwikkeling van de Duivenvoorde corridor, Schakenbosch en Vliethaven.

In Stompwijk wordt de Dr. Van Noortstraat heringericht voor een verbeterde verkeersveiligheid, meer parkeercomfort en de bewoner van Stompwijk als primaire gebruiker van de dorpskern. Het project BRT Leiden van de provincie (snelle busverbinding) biedt perspectief om de ov-bereikbaarheid van Stompwijk te verbeteren. De gemeente neemt deel aan dit project.

Stand van zaken:

Stappenplan Leidschendam Centrum: het onderzoek naar het verkeersveiliger maken van het kruispunt Damlaan-Zaagmolenstraat is uitgevoerd. Hierbij is ook input van diverse omwonenden meegenomen. Het onderzoek naar de herinrichting van de Damlaan is opgestart.

Bij fietsroute Velostrada is het definitief ontwerp van het traject NOI-Bickhorst gereed en de planvorming Nicolaas Beetslaan gestart.

Bij het Trekfietstracé is de variantenstudie Nieuwe Tolbrug opgeleverd en aan belanghebbenden gepresenteerd. Er vindt aanvullend onderzoek plaats voordat er een bestuurlijke keuze gemaakt wordt.

Voor de herinrichting van de Veursestraatweg en Dr. van Noortstraat wordt gewerkt aan een definitief ontwerp.

Het actieplan verkeersveiligheid is door het college (iBabs 3101) vastgesteld. De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van de Kadernota 2026-2029 financiële middelen beschikbaar gesteld voor uitwerking en uitvoering van diverse maatregelen.

De voorgestelde maatregelen uit de verkenning Bus Rapid Transit (BRT) Leiden – Zoetermeer worden momenteel verder uitgewerkt, ter voorbereiding op de uitvoering.

Vooruitblik:

Stappenplan Leidschendam Centrum: de aanpassingen voor het kruispunt Damlaan-Zaagmolenstraat worden voorbereid voor de uitvoering. Het ontwerp voor de herinrichting van de Damlaan (en omgeving) wordt vormgegeven samen met omwonenden en belanghebbenden en is in 2026 afgerond.

Bij fietsroute Velostrada wordt de voorbereiding van het tracé NOI-Bickhorst afgerond en wordt eind 2025 gestart met de uitvoering. De planvorming Nicolaas Beetslaan loopt het hele jaar. Bij het Trekfietstracé nemen de samenwerkende overheden naar verwachting in het voerde kwartaal van 2025 een besluit over de voorkeursvariant.

De verdere voorbereiding van de herinrichting van de Veursestraatweg loopt gedurende het jaar.

De uitvoeringsperiode van de herinrichting van de Dr. van Noortstraat: is afhankelijk van de te verrichten ondergrondse werkzaamheden die Stedin nog dient uit te voeren. De huidige inschatting is dat de nutswerkzaamheden in 2025 plaatsvinden en de herinrichting van de weg zal starten in 2026.

Diverse infrastructurele maatregelen uit het actieplan verkeersveiligheid worden voorbereid. Naar verwachting kunnen de eerste maatregelen rond de scholen in de tweede helft van het jaar worden uitgevoerd.

De voorgestelde maatregelen uit de verkenning Bus Rapid Transit (BRT) Leiden – Zoetermeer worden in de tweede helft van het jaar verder uitgewerkt, ter voorbereiding op de uitvoering.

Speerpunten:

Status

- Impuls voor innovatief mobiliteitsbeleid
Het wordt steeds drukker in onze regio. De ruimte is schaars, de leefbaarheid staat onder druk. We gebruiken de denkkraft van inwoners, (startende) ondernemers en wetenschappers om samen tot innovatieve oplossingen te komen voor een gemeente die duurzaam mobiel en blijvend goed bereikbaar is.
- Project A4 Haaglanden N14
Samen met onze partners in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag geven we uitvoering aan afspraken die volgens planning van de Rijksoverheid eind 2024 gemaakt worden tussen het kabinet en de regionale overheden over een breed bereikbaarheidspakket als alternatief voor het gepauzeerd Rijkspakket A4 Haaglanden/N14.

Toelichting afwijking speerpunt:

Betrokken gemeenten, waaronder Leidschendam-Voorburg en de MRDH verkennen verzachtende maatregelen.

- Maatregelen uit Actieplan Verkeersveiligheid
Uitvoeren maatregelen uit het Actieplan Verkeersveiligheid. Een droombeeld in dit plan is dat elk kind veilig en zelfstandig kan lopen en fietsen naar school, de speeltuin en de sport en scouting.
- Herinrichting Dr. Van Noortstraat (Stompwijk)
Uitvoering van de herinrichting van de Dr. Van Noortstraat start in 2025.

Toelichting afwijking speerpunt:

De huidige inschatting is dat de nutswerkzaamheden in 2025 plaatsvinden en de herinrichting van de weg zal starten in 2026. Er is sprake van een stagnatie van ca. één jaar.

- Uitvoeren Fietsstrategie
Uit onderzoek van de Fietzersbond blijkt dat fietsers onze gemeente een 7- geven voor zaken als veiligheid, infrastructuur en de algemene fietsbeleving. Dat moet én kan beter! Via verschillende sporen willen we het voor de fietser – zowel voor onze inwoners als die van buiten de gemeente – veiliger, comfortabeler en mooier maken. We maken een inhaalslag in het asfalteren van fietspaden, realiseren bewaakte fietsenstallingen op belangrijke hotspots en werken met de MRDH en buurgemeentes verder aan een samenhangend (regionaal) fietsnetwerk. Daarnaast lanceren we de campagne 'LV Fietst!' waarbij we onder andere inzetten op het bereiken van groepen waarvoor fietsen niet vanzelfsprekend is.

Financiële mutaties

Onderwerpen Mobiliteit en bereikbaarheid	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Mee- en tegenvallers			
1. Actualisatie kapitaallasten		-748	748
2. Samenwerkingsagenda rondom gebiedszone N14 - Mall		60	-60
Budgettair neutraal			
3. Effect nieuwe CAO		63	-63
4. Energiekosten openbare verlichting en VRI's		45	-45
5. SUP-vergoeding	363		363
6. Voorziening onderhoud gebouwen		32	-32
Bestedingsplan reserves			
7. CID Binckhorst Velostrada en Leefbaarheid	48	178	-130
8. Ondergrondse hoogspanningskabels		-250	250
Totaal Mobiliteit en bereikbaarheid	411	-620	1.031

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Actualisatie kapitaallasten

Het investeringsplan is naar aanleiding van de Jaarrekening 2024 en de verwachte faseringen voor 2025 bijgesteld,. Dit leidt tot wijzigingen in de kapitaallasten (rente en afschrijvingen) in bijna alle programma's.

2 Samenwerkingsagenda rondom gebiedszone N14 - Mall

Vanuit het coördinerend programma gebiedszone N14 en de Mall wordt op een gestructureerde manier gewerkt aan de verbetering van de mobiliteit, bereikbaarheid, leefbaarheid en verblijfskwaliteit van de gebiedszone rondom de N14 en de Mall. Om deze structurele verbetering komende jaren te kunnen uitvoeren, ontwikkelen de gemeente en Unibail Rodamco Westfield (URW) gezamenlijk een meerjarige samenwerkingsagenda. Deze richt zich op het verbeteren van de (toekomstige) bereikbaarheid, het versterken van de economische structuur, het verhogen van de kwaliteit van de leefomgeving en het bevorderen van duurzame mobiliteit. Onderdeel van deze samenwerkingsagenda zijn nieuwe en/of aanvullende afspraken maken tussen URW en de gemeente over de verdeling van maatschappelijke kosten en baten. Hiervoor zijn in de periode 2025 tot en met 2027 extra middelen nodig.

3 Effect nieuwe CAO

Op 17 april 2025 is de nieuwe Cao Gemeenten afgesloten. De nieuwe Cao loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. De effecten van deze nieuwe Cao zijn verwerkt in de begroting ten laste van de stelpost loonstijging.

4 Energiekosten openbare verlichting en VRI's

Door de stijging van de energieprijzen zijn de beschikbare budgetten voor openbare verlichting en verkeersregelinstallaties niet meer toereikend. De stelpost prijsindexatie wordt ingezet om de budgetten bij te stellen naar het huidige prijspeil.

5 SUP-vergoeding

De vergoeding die gemeenten ontvangen voor het opruimen van zwerfafval dat valt onder de Single Use Plastics-richtlijn is bekend. De vergoeding wordt uitgekeerd in het kader de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor kunststofproducten voor eenmalig gebruik voor de jaren 2023 en 2024. De bijdrage wordt ingezet voor de door het college aangekondigde afvalmaatregelen.

6 Voorziening onderhoud gebouwen

De ophoging van de totale dotatie van € 740.000 als gevolg van de herijking van het MJOP (iBabs 3915) was opgenomen in de 1e Turap 2025. Deze wordt nu verdeeld over de programma's waarop de lasten van de panden betrekking hebben.

7 CID Binckhorst Velostrada en Leefbaarheid

Voor het project CID Binckhorst maakt de gemeente kosten voor technische projectleiding, algemene projectleiding en omgevingsmanagement (totaal € 178.000). De kosten voor technische projectleiding worden gedekt door een bijdrage van de gemeente Den Haag (€ 48.000). De overige kosten worden gedekt uit de reserves CID Binckhorst Velostrada (€ 10.000) en Leefbaarheid (€ 120.000).

8 Ondergrondse hoogspanningskabels

De geplande uitgaven voor de verkabeling voor 2025 moeten betaald worden bij afronding van het basisontwerp. Tennet heeft aangegeven dat de afronding van het basisontwerp in 2026 wordt verwacht. Het budget en de onttrekking aan de reserve schuiven zodoende door naar 2026.

3. Economie

Omschrijving

Gemeentelijk economisch beleid richt zich op het creëren van een sterk vestigingsklimaat voor bedrijven en ondernemers, het bevorderen van arbeidskansen voor een brede doelgroep en het sterk houden van het voorzieningenniveau. Een vitale lokale economie vormt een belangrijke bouwsteen voor een duurzaam vitale gemeente.

Wat willen we bereiken?

Leidschendam-Voorburg is een economisch vitale gemeente. In samenspraak met publieke en private partners werken we aan het vernieuwen en verduurzamen van voldoende passende plekken om te werken (arbeidsplaatsen) zoals winkelgebieden, kantoren en bedrijventerreinen. Hierbij zetten we in op een hoog voorzieningenniveau passend bij verdere verstedelijking, het borgen van voldoende passende en betaalbare bedrijfsruimte, en een aantrekkelijk en groen buitengebied met een passend economisch verdienmodel. Via regionale samenwerking dragen we actief bij aan een sterke regio. We investeren in een goede relatie en samenwerking met het bedrijfsleven en winkeliers onder meer door accountmanagement voor ondernemers en centrummanagement voor kernwinkelgebieden. We maken ons sterk voor het economisch belang binnen gebiedsontwikkeling door bij nieuwbouw 5% van h te bestemmen voor niet-wonen functies. Dit verhoogt de levendigheid in het gebied en zorgt voor meer arbeidsplaatsen.

Wat gaan we ervoor doen?

Toerisme, horeca en evenementen

In de Visie Recreatie & Toerisme Leidschendam-Voorburg 2025 staan vier doelstellingen: proef de historie; winkelen op niveau, ervaar de Vliet en ontdek het buitengebied. We promoten recreatie en toerisme onder andere door de campagne LV Verrast, waar citymarketing gericht op alle drie de kernen onderdeel van uitmaakt. Het nieuwe evenementenbeleid waarbij de focus ligt op verspreide kleinschalige en middelgrote evenementen wordt in 2025 geïmplementeerd. De gemeente werkt samen met diverse onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven in het Platform Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt met als doel de triple helix (samenwerking onderwijs, overheid en bedrijfsleven) te bekrachtigen, te verstevigen en verder uit te bouwen.

Stand van zaken:

Nieuwe magazine LV Verrast is weer gepubliceerd in Q2 2025. Er is een aantal campagnes geweest. Het Platform Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt heeft in 2025 twee netwerkbijeenkomsten georganiseerd.

Vooruitblik:

De huidige visie wordt geactualiseerd. Binnen het Platform Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt is een aantal projecten opgestart die vanaf 2026 definitief vorm krijgen.

Speerpunten:

Status

- Nieuw evenementenbeleid in werking
Door middel van participatiebijeenkomsten met inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden wordt in 2024 en 2025 een nieuw evenementenbeleid ontwikkeld. In 2025 wordt dit de raad ter vaststelling aangeboden waarna implementatie start.

Economie en Ondernemerschap

In 2025/2026 verschijnt de Omgevingsvisie waarin het beleid voor economie en ruimte voor bedrijven en voorzieningen een belangrijke plek krijgt. Doorlopend zetten we in op bedrijfshuisvesting van ondernemers om daarmee arbeidsplaatsen te behouden en creëren. We bieden ruimte aan particuliere initiatieven voor bedrijfsruimtes voor zzp'ers en kleine ondernemers en sturen ruimtelijk op de realisatie van voldoende passende en betaalbare bedrijfsruimte.

We onderzoeken hoe we de toekomst van de kernwinkelgebieden verder kunnen optimaliseren, bijvoorbeeld door te kijken naar mogelijkheden tot functiemenging. Centrummanagement en accountmanagement bedrijven dragen bij aan het onderhouden van het netwerk van ondernemers en zijn belangrijk voor een goede aansluiting van het lokale bedrijfsleven en de gemeentelijke dienstverlening. De gemeente ondersteunt de ondernemersfondsen en winkeliersverenigingen financieel, om de toekomst en vitaliteit van de winkelgebieden te behouden.

Zowel in regionaal verband als lokaal zorgen we dat onze bestaande bedrijventerreinen in stand worden gehouden en toekomstbestendig zijn.

Stand van zaken:

15 juli 2025 heeft het college ingestemd met de Ontwerp Omgevingsvisie. Vaststelling door de gemeenteraad is voorzien in Q1 2026. We zijn betrokken bij de programmering van verschillende gebiedsontwikkelingen, waarbij we aandacht vragen voor ruimte voor economie.

Vooruitblik:

Eind 2025 wordt de Omgevingsvisie ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Verder loopt er een aantal ontwikkelingen, zoals het bedrijfsverzamelgebouw aan de Herenstraat 42.

Speerpunten:

Status

- Ontwikkelvisie vernieuwen en verduurzamen van kernwinkelgebied De Julianabaan
Op het gebied van economie leveren we input op een ontwikkelvisie die aangeeft op welke manier het winkelgebied de Julianabaan wordt herontwikkeld tot een toekomstbestendig en duurzaam winkel-, woon-, werk-, en verblijfsgebied. De ontwikkelvisie wordt begin 2025 vastgesteld.
- Bedrijfsverzamelgebouw Herenstraat
Als na transformatie van Herenstraat 40-42, eind 2025 het bedrijfsverzamelgebouw wordt opgeleverd, zal vanuit de gemeente input worden gegeven aan de invulling van commerciële of maatschappelijke functies binnen het bedrijfsverzamelgebouw. De oplevering van de aangrenzende transformatie van de Herentuyn staat gepland voor eind 2025; naar verwachting wordt dan ook het bedrijfsverzamelgebouw opgeleverd.
- Versterken vestigingsklimaat winkel- en horecagebied Damcentrum
Door de voorgenomen maatregelen ter verhoging van de leefbaarheid van Damcentrum (iBabs 1841) uit te voeren, versterken wij het vestigingsklimaat van het winkel- en horecagebied Damcentrum.
- Behouden en beter benutten van onze bedrijventerreinen
Regionaal werken we in verschillende samenwerkingsverbanden samen om te zorgen voor het behoud en beter benutten van bedrijventerreinen. Lokaal werken we nauw samen met MKB-LV om onder andere de organisatiegraad op de bedrijventerreinen te verhogen. We zetten in op het behoud van het metrage bedrijvigheid op de bedrijventerreinen en op duurzame toekomstbestendigheid. Maatregelen om de organisatiegraad te verhogen, zijn op dit moment netwerkbijeenkomsten voor de ondernemers.

Financiële mutaties

Onderwerpen Economie	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Mee- en tegenvallers			
1. Toeristenbelasting	61		61
Budgettair neutraal			
2. Effect nieuwe CAO		10	-10
3. Voorziening onderhoud gebouwen			
Totaal Economie	61	10	50

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Toeristenbelasting

Het aantal overnachtingen door toeristen in Leidschendam-Voorburg valt in 2025 hoger uit dan dat bij de begrotingsraming is voorzien, wat in lijn ligt met de landelijke groei van het toerisme. Hierdoor liggen de opbrengsten uit de toeristenbelasting hoger dan begroot.

2 Effect nieuwe CAO

Op 17 april 2025 is de nieuwe Cao Gemeenten afgesloten. De nieuwe Cao loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. De effecten van deze nieuwe Cao zijn verwerkt in de begroting ten laste van de stelpost loonstijging.

3 Voorziening onderhoud gebouwen

De ophoging van de totale dotatie van € 740.000 als gevolg van de herijking van het MJOP (iBabs 3915) was opgenomen in de 1e Turap 2025. Deze wordt nu verdeeld over de programma's waarop de lasten van de panden betrekking hebben.

4. Onderwijs

Omschrijving

De bekostiging van onderwijs gaat via het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap direct naar de schoolbesturen. De gemeente is verantwoordelijk voor de onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs, leerlingenvervoer en de uitvoering van de Leerplichtwet. Ook heeft de gemeente een rol in het terugdringen van onderwijsachterstanden, onder andere door de bekostiging van nieuwkomersgroepen en voor- en vroegschoolse educatie. Volwasseneneducatie valt ook onder dit programma.

Wat willen we bereiken?

We willen dat ieder kind in onze gemeente kansrijk en gezond kan opgroeien. Onze focus ligt op de brede ontwikkeling van het kind, waarbij elk kind de kansen krijgt waardoor het zijn/haar talenten optimaal kan ontwikkelen. We zetten daarvoor in op het versterken van een pedagogische basis, waardoor elk kind gelijke kansen krijgt aan de start. Ook moet er, in het kader van inclusief onderwijs, voor elk kind een passende onderwijsplek in de eigen vertrouwde omgeving beschikbaar zijn.

Het onderwijs vervult hierbij een belangrijke taak. Als gemeente hebben we een rol om ervoor te zorgen dat kinderen op hun vierde jaar goed kunnen instromen in het onderwijs. Daarna hebben we de zorgplicht om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen en jongeren te stimuleren hun startkwalificatie te behalen.

Daarnaast moet de gemeente zorgdragen voor voldoende en passende onderwijshuisvesting. We werken aan een integraal huisvestingsplan wat niet alleen de onderwijsbehoefte dekt, maar ook nadrukkelijk ruimte biedt voor de samenwerking met maatschappelijk partners zoals kinderopvang en onderwijsondersteuning. Dit bevordert een naadloze overgang voor kinderen van opvang naar onderwijs en creëert een vertrouwde en stimulerende omgeving waarin zij zich zo breed mogelijk kunnen ontwikkelen. Schoolgebouwen worden (integrale) kindcentra. Deze aanpak draagt bij aan de sociale cohesie en het versterkt de positie van het kindcentrum in de wijk. Buitenruimten worden bij voorkeur ingericht als groenblauwe schoolpleinen.

Tenslotte heeft de gemeente vanuit haar wettelijke taken op het gebied van jeugd contacten met alle betrokken partners in dit veld, een belangrijke taak in het voeren van regie op de samenwerking tussen zorg- en onderwijspartners.

Wat gaan we ervoor doen?

Onderwijsbeleid

In 2025 werken we aan de programmalijnen uit de Lokale Educatieve Agenda (LEA) en de regionale werkagenda Inclusief Onderwijs:

- Kinderen starten met een stevige basis in het basisonderwijs, waardoor zij zich optimaal kunnen ontwikkelen en meer kans hebben om door te stromen naar regulier onderwijs.
- Elk kind heeft een passende plek en volgt onderwijs.
- Elk kind de mogelijkheid bieden om zijn of haar talenten te ontplooien en passende kansen te creëren.
- Het bevorderen van schoolafspraken en het vroegtijdig bieden van beroepsinspiratie en beroepsperspectief, zodat kinderen en hun ouders de juiste begeleiding krijgen en een positief ontwikkel- en beroepsperspectief hebben.

Stand van zaken:

We werken aan de uitvoering en doorontwikkeling van de Lokale Educatie Agenda (LEA). Enerzijds is samen met de JGZ en kinderopvangorganisaties aandacht voor het verhogen van het bereik op de Voorschoolse Educatie (VE). Er is een Peutermonitor geïmplementeerd, waarmee we zicht hebben op het bereik op de VE en er komen twee nieuwe VE groepen, waarvan één in Bovenveen reeds is gestart (2025). Ook wordt het proces van indiceren en toeleiding naar de VE verbeterd.

Anderzijds zijn er nieuwe aangescherpte afspraken gemaakt met Den Haag en Rijswijk over hoe we samenwerken aan een omgeving waarbij kinderen thuis nabij naar school kunnen en goed kunnen opgroeien en ontwikkelen. Vanaf 1 augustus 2025 is de manier waarop de onderwijsjeugdzorg arrangementen (OJA's) zijn geregeld herzien.

Rondom schooluitval vindt er een 2-jarige pilot plaats om kinderen te ondersteunen waarbij helder is dat er iets extra's nodig is. Er is bij aanvang nog niet helder wat dit exact betekent. Deze kinderen, die op de basisschool starten, kunnen gebruik maken van de Startklas. Hiervoor zijn tijdelijke middelen beschikbaar gesteld voor schooljaren 24/25 en 25/26.

Vanuit het actieplan jeugd wordt de zorgbehoefte in kaart gebracht voor vier scholen om zo de ondersteuningsstructuur daar mogelijk op aan te passen. Inmiddels hebben hiervoor al verschillende interviews plaatsgevonden.

Vooruitblik:

Zoals aangegeven komen er twee nieuwe nieuwe VE groepen. De tweede groep zal in 2026 opstarten in de wijk de Tol in Leidschendam.

Ook start in de tweede helft van 2025 een pilot inclusieve kinderopvang. Hierbij komt op de reguliere KO nieuw aanbod voor kinderen die uitvallen op de VE doordat dit geen passende plek voor hen is. Ook kinderen die thuis zouden zitten of waarvoor KDC niet passend is komen in aanmerking voor deze nieuwe opvangsvorm.

In 2025 start een nieuw regionaal inkooptraject voor jeugdhulp. Een goede verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp is daarbij een belangrijk speerpunt waarbij ingezet wordt op meer collectieve ondersteuning in plaats van individuele ondersteuning van kinderen. We gaan ons buigen over concrete mogelijkheden hiervoor.

Speerpunten:

Status

- Uitbreiden aanbod voor kinderen in een kwetsbare positie
We streven ernaar het bereik van voorschoolse educatie (VE) voor kinderen met een indicatie te verhogen naar boven het huidige niveau van 88% Dit doen we door:
 - o Het uitbreiden van het VE-aanbod en het onderzoeken van mogelijkheden voor passende kinderopvang.
 - o Het versterken van de betrokkenheid van ouders bij de voorschoolse educatie.
 - o Het verkennen van de mogelijkheid om VE aan te bieden vanaf 2 jaar.Daarnaast verkennen we welke preventieve maatregelen mogelijk zijn om de oorzaken van ontwikkelingsachterstanden aan te pakken en daarmee de pedagogische basis te versterken.

- Aanpak schooluitval en toeleiding naar werk versterken
Verder geven we vorm aan de invoering van de 'wet van school naar duurzaam werk', waar we alle jongeren tot 27 jaar een toekomstperspectief bieden in de vorm van een opleiding of duurzaam werk.

Toelichting afwijking speerpunt:

Er is een nieuwe projectleider benoemd, regionaal wordt de laatste hand gelegd aan het regionale programma VSV.

Onderwijshuisvesting

In 2024 besluit de gemeenteraad over het nieuwe Integrale Huisvestingsplan (IHP), dat tot stand is gekomen na een intensief proces met schoolbesturen, kinderopvangorganisaties, maatschappelijke partners, kinderen en andere belanghebbenden. Centraal staat de (talent)ontwikkeling van het kind en hoe een gebouw daaraan kan bijdragen, waarbij we verder kijken dan alleen onderwijs en kinderopvang. Naast functionaliteit zijn toegankelijkheid, inclusie, duurzaamheid en bereikbaarheid belangrijke thema's. Door primair onderwijs (PO) en voortgezet onderwijs (VO) te bundelen in één IHP is betere afstemming in planning mogelijk en wordt de samenwerking tussen PO en VO bevorderd. In het IHP wordt voor de eerste 4 jaar een uitvoeringsplanning gemaakt en er wordt een doorkijk gegeven voor de volgende 12 jaar. Het IHP heeft een realistische planning waarin zowel de projecten als de te verwachten stichtingskosten aan bod komen.

Stand van zaken:

Het concept IHP PO+VO 2025-2040 als eindproduct van het proces met de schoolbesturen is in april 2025 vastgesteld. Het IHP wordt geschikt gemaakt voor bestuurlijke besluitvorming in college en raad. De definitieve versie van het IHP wordt hiervoor in een OOGO (op overeenstemming gericht overleg met de schoolbesturen) vastgesteld.

Vooruitblik:

Het volledige IHP wordt in het 4e kwartaal van 2025 aan de gemeenteraad voorgelegd. Lopende projecten uit de vorige IHP's (De Vijverhof, Sint-Maartenscollege en Maria Bernadette) worden voortgezet.

Speerpunten:

Status

- Voorbereiding/realisatie van onderwijshuisvesting
Aan de planvorming en realisatie van De Vijverhof, St. Maartenscollege en KC Ruysdael (Maria Bernadette school) wordt gewerkt in samenwerking met de verantwoordelijke schoolbesturen.
- Haalbaarheidsonderzoek onderwijsvoorziening in Klein Plaspoelpolder
Binnen het project Klein Plaspoelpolder wordt de haalbaarheid van een onderwijsvoorziening, in de vorm van een dislocatie, verder onderzocht. De uitkomsten worden in het derde kwartaal van 2025 aan de raad voorgelegd.
- Beschikbaar stellen voorzieningen voor tijdelijke onderwijshuisvesting
Scholen die in aanmerking komen voor (ver)nieuwbouw hebben behoefte aan tijdelijke huisvesting. Het is onderdeel van de wettelijke zorgplicht van de gemeente om hierin te voorzien. Er worden hiervoor aparte voorzieningen gerealiseerd voor PO en VO in Voorburg en voor PO in Leidschendam.

Toelichting afwijking speerpunt:

De tijdelijke huisvesting aan de Oude Bleijk wordt gebruikt door De Vijverhof. Andere locaties voor zowel PO als VO worden nader onderzocht en/of uitgewerkt. Netcongestie vormt een reëel risico voor de tijdige beschikbaarheid van tijdelijke huisvesting (met name op locaties waar nog geen of een beperkte elektriciteitsaansluiting is).

Financiële mutaties

Onderwerpen Onderwijs	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Mee- en tegenvallers			
1. Actualisatie kapitaallasten		-91	91
2. Jaarprogramma onderwijshuisvesting		50	-50
3. Lokale Educatieve Agenda		25	-25
Budgettair neutraal			
4. Effect nieuwe CAO		15	-15
5. Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)	270	270	
6. Opleidingen Leerplicht	18	18	
Bestedingsplan reserves			
7. Verduurzaming onderwijsvastgoed bestaande scholen		-1.245	1.245
Totaal Onderwijs	287	-959	1.246

Bedragen x € 1.000

Toelichting**1 Actualisatie kapitaallasten**

Het investeringsplan is naar aanleiding van de Jaarrekening 2024 en de verwachte faseringen voor 2025 bijgesteld,. Dit leidt tot wijzigingen in de kapitaallasten (rente en afschrijvingen) in bijna alle programma's.

2 Jaarprogramma onderwijshuisvesting

In de begroting 2024 was er budget geraamd om het schoolplein van de Zonnewijzer aan te passen naar de groen/blauwe wensen. De uitvoering van deze werkzaamheden worden is verschoven naar echter in 2025 uitgevoerd. Het niet benutte budget uit 2024 viel in dat jaar in het jaarrekeningsaldo, maar was te laag om door te schuiven.

3 Lokale Educatieve Agenda

In de Lokale Educatieve Agenda (LEA) is "De school van de toekomst" opgenomen als één van de drie grote thema's. Om de uitvoering hiervan te ondersteunen is er een nieuwe projectleider aangesteld, waarvan Leidschendam-Voorburg € 25.000 bijdraagt.

4 Effect nieuwe CAO

Op 17 april 2025 is de nieuwe Cao Gemeenten afgesloten. De nieuwe Cao loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. De effecten van deze nieuwe Cao zijn verwerkt in de begroting ten laste van de stelpost loonstijging.

5 Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)

De beschikking vanuit het Rijk voor de Specifieke Uitkering Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) over 2025 is hoger dan die van voorgaande jaren. Deze middelen worden ingezet om de tijdens de Coronapandemie opgelopen onderwijsachterstanden in te lopen. Dit wordt gedaan door middel van het investeren in peuteropvang, taallessen en de Lokale Educatieve Agenda.

6 Opleidingen Leerplicht

Vanuit de gemeente Den Haag is over 2024 een aanvulling van het RMC (Regionale Meld- en Coördinatiepunt) ontvangen, dit voordeel wordt ingezet voor de verplichte opleidingen voor Leerplicht.

7 Verduurzaming onderwijsvastgoed bestaande scholen

In verband met de plannen van de transitiewijken worden de middelen van de regeling "Verduurzaming Onderwijshuisvesting" later ingezet. De geraamde onttrekking aan de Reserve Duurzaamheid en Energietransitie wordt daarom in 2025 teruggedraaid, zodat de verduurzamingsmaatregelen aan scholen in de toekomst via deze reserve gefinancierd kunnen worden.

5. Sport, cultuur en recreatie

Omschrijving

De gemeente heeft verschillende wettelijke taken die verband houden met cultuur en faciliteert een bruisend cultureel veld in de gemeente. Het gaat om het aanbieden van een bibliotheekfunctie, zorgdragen voor een toereikend lokaal media-aanbod en het beschermen en toegankelijk maken van cultureel erfgoed (archeologisch en cultuurhistorisch). De gemeente heeft tevens de wettelijke taak om speelvoorzieningen in de openbare ruimte te inspecteren en veilig te houden en een zorgplicht ten aanzien van bomen in de openbare ruimte. We zetten met het Groenactieplan in op een natuur inclusieve gemeente. De gemeente zet zich in op het behouden, versterken en vergroten van de hoeveelheid groen in onze gemeente. Dit draagt onder andere bij aan het klimaatbestendig maken van ons stedelijk gebied, het creëren van een prettige, gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier en aan het versterken van de biodiversiteit. Op het gebied van sport en bewegen heeft de gemeente een rol bij het aanbieden van preventieprogramma's in samenwerking met sportverenigingen en beweegpartners. Daarnaast beheert, onderhoudt en exploiteert de gemeente de sportaccommodaties, zodat die van goede kwaliteit zijn.

Wat willen we bereiken?

Sport, kunst, cultuur en recreatie spelen een cruciale rol in het creëren van levendigheid en aantrekkelijkheid in onze gemeente. Ze dragen bij aan de publieke gezondheid, samenhang en verbinding in de maatschappij (sociale cohesie), de ontwikkeling van vaardigheden en bieden plezier aan onze inwoners. De gemeente moedigt ondernemers en vrijwilligers aan en ondersteunt hen bij het organiseren van evenementen en activiteiten.

De gemeente ondersteunt sportverenigingen om sport en bewegen toegankelijk te maken voor alle inwoners van onze gemeente, met speciale aandacht voor hen die op dit moment (nog) geen gebruik (kunnen) maken van deze voorzieningen. Samen met sportverenigingen blijft de gemeente investeren in hoogwaardige sportfaciliteiten.

Op het gebied van cultuur richt de gemeente zich op het verwelkomen van doelgroepen in het culturele veld die een afstand hiertoe ervaren, vanwege financiële, fysieke of andere drempels. De gemeente wil hiermee bereiken dat cultuur toegankelijk wordt voor alle inwoners. Daarnaast wordt cultuur specifiek ingezet om sociaal maatschappelijke doelen te bereiken, zoals het bevorderen van talentontwikkeling.

Om Leidschendam-Voorburg de komende jaren zichtbaar groener, meer biodivers en klimaatbestendiger te maken, en daarmee een positieve bijdrage te leveren aan de fysieke, mentale en sociale gezondheid van onze inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

Sport

Samen met sportclubs, aanbieders en maatschappelijke organisaties is een lokaal Sportakkoord 2023-2026 gesloten, waaraan in 2025 verder uitvoering wordt gegeven. We willen hiermee bereiken dat we met elkaar meer inwoners laten sporten en bewegen. Niet alleen omdat het goed is voor de vitaliteit, maar ook omdat sporten en bewegen een breder positief effect hebben op de gezondheid en het welzijn als geheel. Denk bijvoorbeeld aan het bestrijden van eenzaamheid.

Het Sportakkoord maakt onderdeel uit van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) Leidschendam-Voorburg, waarin zorg, gemeente en maatschappelijke partijen met elkaar toewerken naar een gezonde generatie in 2040. De ambitie is om nog meer de verbinding en samenwerking te bevorderen tussen de sport- en beweegaanbieders (verenigingen en commercieel) onderling, maar ook met bijvoorbeeld kinderopvang en onderwijs, cultuur en organisaties vanuit welzijn en gezondheidszorg, zodat de doelstellingen kunnen worden gerealiseerd.

Stand van zaken:

Bij het Sportakkoord krijgen sportverenigingen of sportorganisaties met initiatieven die vallen onder de thema's van het Sportakkoord een bijdrage vanuit bijbehorende budget. Ook krijgen de verenigingen ondersteuning door middel van sportservices. Deze sportservices zijn bijvoorbeeld trainerscursussen of workshops binnen de thema's van het sportakkoord. Er is ingezet op het verstevigen van verenigingen. En het vergroten van de veiligheid bij verenigingen. Dit is gedaan door bijvoorbeeld het inzetten van opleidingen en ondersteuning voor vrijwilligers en verenigingen.

Vooruitblik:

De komende periode staat in het teken van het toetsen van de doelstellingen van het lokaal Sportakkoord. Waar nodig sturen we hierin met de betrokken partijen bij. Gezien het laatste jaar van het lokaal Sportakkoord bijna ingaat. Daarnaast gaan we ons oriënteren op het vormgeven van nieuw sportbeleid, dat van kracht zal gaan vanaf 2027.

Speerpunten:

Status

- Sportakkoord 2.0
Hierin staan afspraken met organisaties voor sport en bewegen over het beleid rondom sporten en bewegen voor de periode 2023-2026 met de focus op 6 thema's. In 2025 ligt de focus op het thema Vitale sportaanbieders. Het versterken van sportverenigingen door bijvoorbeeld opleidingen en ondersteuning voor vrijwilligers en verenigingen. We doen dat vooral door financiële bijdrage via de voucherregeling van het sportakkoord en door de sportservices van NOC/NSF.
- Start 'rolmodellen in de wijk' voor zowel sport als cultuur
De gemeente gaat meer werken met rolmodellen in de gemeente om inwoners te inspireren meer gebruik te maken van sportfaciliteiten en cultuuraanbod. Met combinatiefunctionarissen worden projecten ontwikkeld op het gebied van cultuurparticipatie en sport- en bewegen om deze rolmodellen te vinden en in te zetten.
- Sportaccommodaties
Bij sportaccommodaties vinden naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden (zie beheerplan sportparken 2024-2028) op de sportparken de volgende projecten plaats; Voor de Voorburgse Rugby Club vindt de planvorming en realisatie van de kleedruimten plaats. De banen op tennispark Overdam in Leidschendam worden gerenoveerd. Het project veiligheid in en rond sportparken wordt afgerond.
- Sport en bewegen in de buitenruimte
De gemeente gaat aan de slag met het bevorderen en stimuleren van inwoners om meer te gaan bewegen. Met de combinatiefunctionarissen worden aanvullende activiteiten ontwikkeld voor sport en bewegen, ook voor in de openbare buitenruimte. Daarbij worden de bestaande voorzieningen, beweegprogramma's en activiteiten opgenomen in een digitaal platform voor inwoners en organisaties die zich bezighouden met sporten en bewegen in de openbare buitenruimte.

Cultuur

Cultuureducatie en cultuurparticipatie worden versterkt door binnen de culturele sector in te zetten op sociaal maatschappelijke waarde van cultuur en daar aan gerelateerde projecten en activiteiten, bijvoorbeeld door de module welzijn op recept uit te breiden met cultuur op recept. Drempels nemen we weg door subsidiemogelijkheden en andere regelingen bekender te maken onder verschillende doelgroepen.

Het cultureel erfgoed van de gemeente is zichtbaar in de openbare ruimte en wordt beleefbaar gemaakt in het museum en door vrijwilligersorganisaties. Daarnaast werkt de gemeente aan het visualiseren van de omgeving in de 17e eeuw via een app. Hierdoor wordt de rijke historie van de gemeente virtueel ondersteund. De eerste visualisaties zijn in 2024 gepresenteerd en dit programma wordt doorgezet in 2025. Een cultuurmakelaar zorgt voor het aanjagen van het culturele veld en helpt bij het werven van fondsen.

Stand van zaken:

Met de uitvoering van de cultuurvisie en de inzet van de cultuurmakelaar versterken we het culturele veld in de gemeente. Zo heeft de cultuurmakelaar een sessie georganiseerd voor cultuurpartners waarin zij voorlichting hebben gekregen over fondsenaanvraag. Tegelijkertijd faciliteert de makelaar verbindingen in het culturele veld en zorgt voor implementatie van cultuur op recept.

Via de Eerste Turap zijn extra middelen toegekend voor de vakgroep Erfgoed. Op het moment is de vakgroep in gesprek met verschillende partijen ten behoeve van het behouden van erfgoed en het wegwerken van achterstanden. Er worden gesprekken gevoerd met partijen die onze erfgoeddata kunnen verwerken en beter inzichtelijk kunnen maken en met partijen die de vakgroep kunnen ondersteunen bij het onderzoek naar mogelijk nieuwe monumentaanwijzingen. De Gebiedsbiografie die bijdraagt aan het beleven van erfgoed, wordt op dit moment geredigeerd en vormgegeven.

Vooruitblik:

Komende periode werken we aan een cultuureducatieplan, waarin onder andere het cultuurmenu wordt meegenomen. Ook werken we samen met het Huygensmuseum verder aan de meerjarenafspraken. Uiteraard blijft ook komende periode uitvoering gegeven worden aan de cultuurvisie.

Aan het eind van dit jaar beoogd de vakgroep erfgoed opdrachten te hebben verstrekt voor het verwerken en inzichtelijk maken van onze erfgoeddata en de ondersteuning bij het onderzoek naar mogelijk nieuwe monumentaanwijzingen. De planning voor de Gebiedsbiografie is dat deze eind van dit jaar gepubliceerd is.

Speerpunten:

Status

- Uitvoeringsplan cultuureducatie met culturele basis
De gemeente stelt een Uitvoeringsplan cultuureducatie voor Culturele basis op. De kern hierbij wordt gevormd door: aandacht voor de jeugd, opstellen kaders en opdrachtomschrijving voor basisprogramma.
- Opstellen meerjaren-exploitatieovereenkomst met Huygensmuseum
De gemeente stelt samen met het museum een exploitatieovereenkomst op met een inhoudelijke en financiële paragraaf. Belangrijke punten hierbij zijn een gedegen bedrijfsvoering, toekomstbestendigheid en de cultuurvisie.

- Bibliotheken van de toekomst in Voorburg en Leidschendam
Er worden twee nieuwe bibliotheeklocaties ontwikkeld. Op de nieuwe bibliotheeklocatie op het Fluitpolderplein in Leidschendam wordt de bibliotheek van de toekomst gebouwd. Voor de bibliotheeklocatie bij de Julianabaan worden de verschillende scenario's ter besluitvorming voorgelegd.

Openbaar groen

De gemeente zet in op het behoud en versterking van haar groene karakter in de omgevingsvisie (2025/2026). Er wordt geïnvesteerd in het vergroten van de variatie, beleving en areaal van het openbaar groen, en in verbeterde verbindingen tussen stedelijk en buitengebied. Een ecologische scan helpt knelpunten te identificeren, waarna tactische maatregelen in 2025 de biodiversiteit en ecologische waarde moeten vergroten. Het Groenactieplan (2024-2026) bevat maatregelen voor vergroening, biodiversiteit en klimaatbestendigheid, zoals groen-blauwe schoolpleinen, tiny forests en het ondersteunen van bewonersinitiatieven. Bij rioolvervanging en herbestratingsprojecten worden vergroenings- en klimaatadaptieve maatregelen genomen.

In 2025 worden nieuwe buurtvisies en ontwerpen uitgewerkt. Projecten zoals de Loozone, Park Vreugd & Rust en Duin Horst & Weide richten zich op restauratie, landschapsontwikkeling en het versterken van de natuurkwaliteit, met een integrale aanpak voor een gezond en aantrekkelijk leefgebied.

Daarnaast wordt in 2025 het beheer en onderhoud van de openbare ruimte uitgevoerd conform de wijkgroenbeheerplannen.

Stand van zaken:

Groenactieplan (GAP)

Het GAP (2024-2026) (iBabs 3443) bevat concrete maatregelen om Leidschendam-Voorburg verder te vergroenen en klimaatbestendiger te maken. In 2025 worden diverse onthardings- en vergroeningsmaatregelen uitgevoerd. Daarnaast is een plan van aanpak opgesteld voor het transformeren van schoolpleinen naar groenblauwe schoolpleinen.

Vreugd & Rust

Het project 'Tuinmuren' is afgerond; de aanvraag voor subsidievaststelling is momenteel in behandeling. Het bouwplan voor het dierenverblijf is gereed. Voor het projectonderdeel brug langs de Vliet wordt de planning uitgewerkt.

Duin, Horst & Weide

De Landschapstafel is gestart met de voorbereiding en uitvoering van projecten uit het nieuwe Uitvoeringsprogramma 2024-2028. Daarnaast loopt het traject voor de analyse van ecologische en recreatieve verbeteringen in de Loozone en de Centrale groenzone.

Vooruitblik:

Groenactieplan

De komende twee jaar wordt jaarlijks een deel van deze maatregelen uitgevoerd. In 2025 volgen nog meer vergroeningsmaatregelen, zoals het toevoegen van meer en ecologisch groen, het vergroten van boomspiegels, onthardingsmaatregelen en het intensiveren van een gefaseerd maaibeeld (Mariënpark/Raadhuispark). Met scholen wordt gewerkt aan de realisatie van groenblauwe schoolpleinen.

Vreugd & Rust

De bouw van het nieuwe dierenverblijf start dit najaar. Voor het projectonderdeel brug langs de Vliet is de start voorzien december 2025. Daarnaast zijn de werkzaamheden aan de plantvakken voor de komende vier jaar gefaseerd ingepland.

Duin, Horst & Weide

De Landschapstafel werkt verder aan de voorbereiding en uitvoering van projecten uit het Uitvoeringsprogramma 2024-2028. In de tweede helft van 2025 vinden ontwerpdeliers plaats voor de ecologische en recreatieve verbetering van de Loozone en de Centrale groenzone.

Speerpunten:

Status

- Uitvoeren van acties uit het Groenactieplan
Met het Groenactieplan willen we de biodiversiteit en ecologische waarde van het landschap vergroten. Een ecologische scan helpt hierbij knelpunten te identificeren, waarna gerichte maatregelen uitgevoerd worden. Voor de jaren 2026-2027 stellen wij een nieuw Groenactieplan op.
- Inventarisatie vergroeningsmaatregelen herinrichting buitenruimte Voorburg Noord-noord
Om biodiversiteit te versterken en hittestress tegen te gaan, inventariseren we in 2025 de vergroenings- en klimaatadaptieve maatregelen voor de integrale herinrichting van de buitenruimte in Voorburg Noord-noord.
- Afronden herontwikkeling en restauratie park Vreugd & Rust
In 2025 realiseren we een nieuwe brug langs de Vliet en renoveren we de plantvakken op de overplaats van park Vreugd & Rust (deel tussen het Oosteinde en de Parkweg) zoals in het instandhoudingsplan is voorgesteld.
- Uitwerken programma Duin, Horst & Weide
In 2025 geven we uitvoering aan de projecten van Leidschendam-Voorburg uit het uitvoeringsprogramma; de Loozone en Leidschendammerhout.
- Planvorming Leidschendammerhout (Uitvoeringsagenda Vlietzone)
In 2025 leveren we, in samenwerking met de provincie, een gebiedsplan voor de ontwikkeling van het Leidschendammerhout ten behoeve van een integrale gebiedsaanpak. Hierbij leggen we een koppeling met DHW.

Toelichting afwijking speerpunt:

Toelichting afwijking speerpunt: Gereed eerder in Q1 2026. Er is intern een start gemaakt met inventariserende werkzaamheden tbv het opstellen van het gebiedsplan en de agenda. Mogelijke ontwikkelingen in of in de omgeving van het gebied maken het op dit moment niet mogelijk de plannen breed ook al concreet uit te werken. De verwachting is dat hier in september 2025 mee gestart kan worden.

Financiële mutaties

Onderwerpen Sport, cultuur en recreatie	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Meicirculaire gemeentefonds			
1. Meicirculaire 2025		40	-40
Mee- en tegenvallers			
2. Actualisatie kapitaallasten		-147	147
3. Huygensmuseum	-52	50	-102
Budgettair neutraal			
4. Effect nieuwe CAO		99	-99
5. Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	-50	-50	
6. Indexatie Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	12	12	
7. Voorziening onderhoud gebouwen		142	-142
Budgetoverhevelingen			
8. Koloniaal- en slavernijverleden		-14	14
Totaal Sport, cultuur en recreatie	-89	133	-222

Bedragen x € 1.000

Toelichting**1 Meicirculaire 2025**

De effecten van de meicirculaire 2025, waarover de raad via de budgetbrief (iBabs 3906) is geïnformeerd, worden voor 2025 verwerkt.

2 Actualisatie kapitaallasten

Het investeringsplan is naar aanleiding van de Jaarrekening 2024 en de verwachte faseringen voor 2025 bijgesteld,. Dit leidt tot wijzigingen in de kapitaallasten (rente en afschrijvingen) in bijna alle programma's.

3 Huygensmuseum

Het Huygensmuseum heeft betalingsachterstanden van huurfacturen. Om de uitvoering van de het nieuwe meerjarenbeleidsplan 2025-2030 mogelijk te maken wordt het museum gesteund door als uitzonderlijke maatregel de huurachterstand voor locatie Notarishuis over 2024 kwijt te schelden. Tevens wordt er een compensatie verstrekt zodat de huur over 2024 van locatie Hofwijck voldaan kan worden.

4 Effect nieuwe CAO

Op 17 april 2025 is de nieuwe Cao Gemeenten afgesloten. De nieuwe Cao loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. De effecten van deze nieuwe Cao zijn verwerkt in de begroting ten laste van de stelpost loonstijging.

5 Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Vanuit het Rijk kreeg de gemeente geld voor het uitvoeren van het preventie akkoord en het sportakkoord. Deze akkoorden zijn vanaf 2024 onderdeel geworden van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en worden via deze mutatie ook budgettair onderdeel van het GALA.

6 Indexatie Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Betreft de financiële verwerking van de jaarlijkse indexatie die de gemeente Leidschendam-Voorburg in 2025 voor de Specifieke Uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord van het Rijk heeft ontvangen. Hierdoor liggen de budgetten iets hoger dan begroot.

7 Voorziening onderhoud gebouwen

De ophoging van de totale dotatie van € 740.000 als gevolg van de herijking van het MJOP (iBabs 3915) was opgenomen in de 1e Turap 2025. Deze wordt nu verdeeld over de programma's waarop de lasten van de panden betrekking hebben.

8 Koloniaal- en slavernijverleden

In de meicirculaire 2025 heeft Leidschendam-Voorburg geld ontvangen voor het herdenken van het Koloniaal- en slavernijverleden. De plannen voor de herdenking lopen over de jaarwisseling heen, waardoor een gedeelte van het budget pas in het volgende jaar besteed wordt.

6. Sociaal domein

Omschrijving

De gemeente is in het Sociaal Domein verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Jeugdzorg. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor de Inkomensondersteuning en de (re-)integratie naar werk. Sinds 2022 draagt de gemeente de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Wet Inburgering.

Wat willen we bereiken?

De taken van de gemeente in het sociaal domein zijn belegd in onder andere de volgende wetten: Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet, Wet inburgering, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de Wet hersteloperatie toeslagen.

De gemeente vindt het vanuit deze wetten belangrijk dat het inwoners lukt alledaagse taken zelf te doen en met elkaar in contact te komen zodat maximaal haalbare participatie in de samenleving mogelijk is voor elke inwoner. De gemeente zet hier, samen met partners en inwoners op in, door:

- Inwoners te helpen die dit het hardst nodig hebben.
- Inwoners te ondersteunen om zoveel mogelijk op eigen benen te staan.
- Inwoners sneller ondersteuning te bieden zodat problemen niet groter worden.
- Inwoners aan te moedigen sociaal te participeren in de gemeenschap.
- De samenwerking met onze partners verder te versterken.
- Te kijken hoe hulpverleners ondersteuning kunnen combineren, zodat inwoners met minder instanties te maken hebben.
- De maatschappelijke kracht in de gemeente te versterken.

Deze uitgangspunten komen terug in verschillend sociaal beleid van de gemeente, zoals het aangescherpte sociaal kompas, minimabeleid, schuldhulpverleningsbeleid, re-integratie- en participatiebeleid, Wmo beleid, lokale jeugdbeleid en de visie sociaal minimum.

Sociaal-maatschappelijke vraagstukken zijn steeds meer onderling verweven en daarom vraagt dit van ons om de uitvoering in samenhang te organiseren. Ook de toegang tot de dienstverlening vanuit het sociaal domein is hierin meegenomen. In de toekomst gaat mogelijk landelijk de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) van kracht. Het is nog onbekend wanneer deze wet daadwerkelijk wordt ingevoerd.

Om de sociale basis verder te versterken gaan we in 2025 verder met het aanpassen van de subsidiesystematiek en het laten vaststellen van de nieuwe subsidieregelingen.

In de Visie Sociale basis (najaar 2024) hebben we uitgewerkt wat er wel en niet onder sociale basis valt en wat de leidende principes zijn zodat dit meer richting geeft voor de ontwikkeling van de diverse beleidsdocumenten.

Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de gemeente de regierol pakt. Dit geeft duidelijkheid voor alle betrokken partijen en kunnen doelen beter behaald worden. We zetten in op het vergroten en ondersteunen van de maatschappelijke kracht. Daarnaast beoordelen we of de huidige voorzieningen (informatievoorziening en locaties) nog passend en toegankelijk zijn voor iedereen in Leidschendam-Voorburg die dit nodig heeft.

Wat gaan we ervoor doen?

Jeugdhulp

Ieder kind heeft recht op een veilige omgeving waarin het zich naar vermogen kan ontwikkelen tot een zelfredzame inwoner die positief bijdraagt aan de samenleving. Om dat te bereiken wordt ingezet op het realiseren van een kansrijke, veilige en gezonde omgeving in en om het gezin.

Die omgeving staat onder druk door maatschappelijke kwesties zoals prestatiedruk en bestaansonzekerheid die niet alleen met jeugdhulp kunnen worden opgelost. Door het voeren van het 'fundamentele gesprek' over opgroeien, opvoeden en ontwikkelen, wordt ingezet op een gezamenlijke verantwoordelijkheid, gericht op duurzame oplossingen die bewezen effectief zijn en gebaseerd zijn op een brede, stevige analyse in plaats van symptoombestrijding. Dat betekent dat een probleem niet automatisch wordt opgelost met jeugdhulp wanneer de oorzaak in onderwijs, prestatiedruk of schuldenproblematiek ligt.

We zien het kind als talent. Deze maatschappelijke uitdaging doen we samen met ouders, jeugdigen, onderwijs, huisartsen, zorgaanbieders en overige maatschappelijke partners. Uitgangspunt daarbij is dat jeugdhulp beschikbaar en toegankelijk is als hulp noodzakelijk is.

Halverwege 2024 maken circa 1.489 kinderen gebruik van een vorm van geïndiceerde jeugdhulp.

Stand van zaken:

Vanuit het actieplan jeugd is een inhoudelijke lijn ingezet om tot een halvering van de jeugdhulp te komen in 2030. Daarvoor is ingezet op:

- De vorming van een alliantie die input geven voor een stevige pedagogische basis en een stopstrategie.
- Intensiveren van de samenwerking met de huisartsen en de POH-ers en de consultants.
- Het realiseren van een collectief aanbod voor ouders (training "het begint bij mij"). De trainingen hiervoor zijn gestart.
- Besluitvorming op proces realiseren voor een fundamentele herziening van de verordening jeugdhulp.
- Investeren in alternatieven voor jeugdvervoer.
- Jeugdhulp niet inzetten als overbruggingshulp WLZ.
- Lokaal en regionaal worden actie ingezet om tot inclusief onderwijs te komen.
- Sturen op maatwerkcontracten zodat dit alleen wordt gedaan als er geen passend aanbod is.
- Onderzoek naar het instellen van een plafond voor toewijzingen naar specialistische zorg.
- In raadsbrief 4373 "uitgangspunten sterkere basis jeugd" zijn nieuwe uitgangspunten benoemd die horen bij de koerswijziging van het jeugdbeleid.
- Er wordt gewerkt aan een stopstrategie om met zorgvormen te stoppen die problematiserend werken en/of het normale leven verstoren.

Vanuit de inhoud wordt invulling gegeven aan de taakstelling én ontstaat (financiële) ruimte voor het versterken van de pedagogische basis.

Voor de regionale inkoop jeugdhulp is het inkoopkader jeugdhulp Haaglanden (4180) in mei vastgesteld door de raad. Op basis van het inkoopkader wordt het inkoopproces verder vormgegeven met inachtneming van de inhoudelijke doelstellingen.

In 2025 is gestart met de nieuwe regiovisie huiselijk geweld en Kindermishandeling in regio Haaglanden. Actuele onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid zijn femicide (vrouwenmoord) en intieme terreur, deze worden in de nieuwe regiovisie opgenomen. Afgelopen jaren is intensief geïnvesteerd in het versterken van de samenwerking van de lokale teams (LV: lokale kamer), ketenpartners en Veilig Thuis. In 2025 is in regio Haaglanden besloten de Routekaart naar Veiligheid te omarmen als kader voor de samenwerking in de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling.

Vooruitblik:

Vanuit het actieplan jeugd volgt in 2025 nog:

- Investeren in alternatieven voor jeugdvervoer.
- Inzet van een toets medewerker (T-medewerker) in de toegang. Na de zomer zal de toets medewerker starten met het toetsen van verlengingsaanvragen.
- De monitor van het actieplan is vol in ontwikkeling zodat goed zicht ontstaat op de acties en het goed mogelijk is om bij te sturen als dat nodig is.

De regionale inkoop wordt in de tweede helft van 2025 geconcretiseerd zodat de daadwerkelijke inkoop tijdig kan beginnen. De inkoop moet voor 1 juli 2026 zijn afgerond zodat er nog een half jaar de tijd is voor de implementatie. Lokaal wordt, in afstemming met het onderwijs, bekeken welke ondersteuning noodzakelijk is om inclusieve kinderopvang en onderwijs te realiseren. Daarvoor is verschuiving noodzakelijk van budgetten die nu regionaal worden ingezet.

Om bij de regionale inkoop de besparingsopgave te halen is het nodig om lokaal in te zetten op de toegang en op regie en coördinatie vanuit de gemeente. Intentie is om na de zomer van start te gaan met in kaart brengen wat er nodig is voor het goed organiseren van de Toegang binnen het Sociaal Domein.

Speerpunten:

Status

- De pedagogische basis versterken
In 2025 wordt de pedagogische sociale basis in beeld gebracht en waar nodig verstevigd, zodat een sterke pedagogische basis wordt gerealiseerd. Pedagogische partners werken vanuit een gedeelde visie waarbij het kind centraal staat. Veel problemen liggen niet bij het kind maar in de context rond het kind. Passende ondersteuning voor het normale opvoeden, opgroeien en ontwikkelen is beschikbaar. Ook hier is ondersteuning zo veel mogelijk collectief, zodat ouders en jongeren ook van elkaar kunnen leren. Om de pedagogische sociale basis te versterken wordt er budget beschikbaar gesteld voor interventies binnen het voorliggend veld. Dit is in lijn met de Lokale Educatieve Agenda (LEA), met als doel de inzet van jeugdhulp te voorkomen.
- In 2030 is het gebruik van jeugdhulp op het niveau van 2015 en hiermee zetten we in op een halvering van jeugdhulp.
De alsmat toenemende kosten in de jeugdhulp zijn een symptoom van dieper liggende maatschappelijke vraagstukken, waarbij inmiddels 1 op de 7 kinderen een vorm van jeugdhulp ontvangt. Het bewijst dat het huidige stelsel van jeugdhulp onhoudbaar is, en in zichzelf een prikkel heeft om uit te breiden. In het belang van de ontwikkeling van kinderen en jongeren in deze gemeente, is het zaak om de pedagogische basis te versterken en de jeugdzorg beschikbaar te houden voor die groep die vanwege hun zware problematiek hier het meest baat bij hebben. Het college werkt aan een actieplan om met dit doel voor ogen de jeugdhulp fundamenteel anders vorm te geven. In aanvulling op de acties uit de Hervormingsagenda, wordt ingezet op meerjarige interventies om maatschappelijke problemen die nu nog worden opgelost met jeugdhulp, anders aan te pakken. Ook wordt ingezet op afbakenen van de jeugdhulp, op het versterken van de toegang en op collectief aanbod in plaats van individueel. Zo wordt in 2025 collectief aanbod georganiseerd zoals de psycholoog op school of collectieve ambulante ondersteuning aanvullend op de zorgstructuur van de scholen zelf. De maatregelen uit dit actieplan moeten, in aanvulling op de besparing uit de Hervormingsagenda jeugd, een financieel effect hebben van € 600.000 in 2025, oplopend tot € 2,1 miljoen in 2028. Daarnaast vormt deze inhoudelijk gedreven aanpak een kans om het niet alleen écht anders te gaan doen, maar het ook écht beter te gaan doen voor onze jeugd in onze gemeente.

Toelichting afwijking speerpunt:

De inzet van actieplan is gericht op lichte vormen van ondersteuning waarbij de vraag gesteld kan worden of inzet van jeugdhulp de oplossing is van het probleem. Als het uitgangspunt is dat het kind normaal gedrag laat zien in de omgeving waarin het opgroeit, moet de ondersteuning ook hierop gericht zijn. In het kader van baat het niet, schaadt het wel, kan het juist schadelijk zijn voor kinderen om jeugdhulp in te zetten terwijl de oorzaak in de context ligt.

Lokaal zien we op dit moment:

- Dagbehandeling: daling in aantal jongeren en in kosten.
- Verblijf: stijging in aantal jongeren en een forse stijging in de kosten.
- Ambulant: lichte dalen aantal jongeren en een stijging in de kosten
- GGZ: lichte stijging aantal jongeren en een stijging in kosten

De actie 'versterken samenwerking huisartsen' vanuit het actieplan gaat waarschijnlijk bijdragen aan het stabiliseren van het volume en de kosten vooral bij de GGZ..

- Programma's voor jeugdhulp realiseren
Landelijk en regionaal lopen er meerdere programma's die niet vrijblijvend zijn, zoals de Hervormingsagenda jeugd en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. De noodzakelijke acties worden uitgevoerd, waarbij de lokale lijn rond collectieve inzet en het normale opvoeden, opgroeien en ontwikkelen als uitgangspunt wordt gehanteerd.

Toelichting afwijking speerpunt:

Toekomstscenario kind en gezinsbescherming 0-100:

In de meicirculaire van het rijk is geen geld beschikbaar gesteld voor het toekomstscenario. Veilig Thuis als de GI's zijn naar aanleiding van de inhoudelijke landelijke lijn uit het landelijk overleg gestapt. Op dit moment ligt het landelijk overleg stil als gevolg van de val van het kabinet. Regionaal wordt in de proeftuin doorgewerkt aan de nieuwe werkwijze van het regionaal veiligheidsteam en op lokaal niveau wordt er verder gewerkt aan het neerzetten van een stevig lokaal team.

Om en afbouw jeugdhulpPlus: Op 1 juli 2025 waren er 36 jeugdigen uit Haaglanden geplaatst binnen de JHP waarvan 2 uit Leidschendam. Het totaal van de JHP plaatsingen binnen de regio neemt af, ongeveer in lijn met het Boven Regionaal Plan(BRP). Het totaal van de JHP plaatsingen binnen het landsdeel neemt helaas nog nauwelijks af, vanwege een stijging van plaatsingen in andere regio's binnen het landsdeel. De stagnatie kan, ondanks positieve ontwikkelingen, verklaard worden door een groeiende behoefte aan een goed alternatief aanbod. Het totaal van de JHP plaatsingen binnen de regio neemt af, ongeveer volgens de beoogde afbouw in het Boven Regionaal Plan(BRP).

Wet maatschappelijke ondersteuning

Het hoofddoel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is om inwoners zo lang mogelijk, prettig en veilig, zelfstandig thuis te laten wonen en te laten participeren in de maatschappij. Onder de Wmo vallen maatwerkvoorzieningen, zoals bijvoorbeeld huishoudelijke ondersteuning, begeleiding en hulpmiddelen. Daarnaast ook welzijnsactiviteiten zoals mantelzorgondersteuning en maatschappelijk werk. Behoud van eigen regie en ondersteuning van de zelfredzaamheid staan hierin centraal.

Halverwege 2024 ontvingen circa 4.000 inwoners een individuele Wmo-voorziening. De verwachting is dat dit aantal in 2025 door vergrijzing en doordat inwoners langer zelfstandig thuis wonen, licht zal stijgen

Stand van zaken:

De stijging in het gebruik van Wmo-voorzieningen in Leidschendam-Voorburg blijft vergelijkbaar met de landelijke trend. Dat het beroep op de Wmo landelijk en in onze gemeente stijgt heeft diverse oorzaken, zoals de vergrijzing en de woningnood. Door de vergrijzing zijn er meer ouderen die ondersteuning nodig hebben om zelfstandig (prettig) thuis te kunnen blijven wonen. Door de woningnood kunnen inwoners niet meer makkelijk verhuizen naar een andere passende woning als zij beperkingen gaan ervaren. Hierdoor moeten meer woningen worden aangepast vanuit de Wmo. Ook het beroep op huishoudelijke ondersteuning blijft stijgen door de vergrijzing en het landelijke beleid om ouderen langer zelfstandig thuis te laten wonen. Verder is binnen begeleiding het gebruik van individuele begeleiding toegenomen. Het aantal inwoners dat een beroep doet op woon-, vervoer en rolstoelvoorzieningen blijft stabiel.

Wel blijft de aanpassing van het bouwbesluit in 2024 extra druk bij dit onderdeel van Wmo geven. Scootmobielen mogen vanwege de brandveiligheid niet langer in algemene ruimtes worden gestald. Hierdoor moet er per inwoner gezocht worden naar een passende oplossing voor de stalling van de scooter, wat extra inzet en kosten met zich meebrengt.

Als gevolg van de totale stijging in het gebruik van Wmo-voorzieningen stijgen de kosten in 2025 meer dan eerder was voorzien. Hier tegenover staat een positieve ontwikkeling in de eigen bijdrage, maar dat is onvoldoende om de stijgende kosten volledig te dekken. Op basis van de huidige verordening wordt er bij de inzet van begeleiding geen eigen bijdrage gevraagd. Bij de nieuwe Wmo-verordening wordt voorgesteld om vanaf 2026 ook bij de inzet van begeleiding een eigen bijdrage te innen.

Vooruitblik:

Het nieuwe Wmo-beleid is in het najaar 2025 vastgesteld en de nieuwe verordening zal per 1 januari 2026 ingaan. Hiermee zullen onder andere de pgb tarieven voor huishoudelijke ondersteuning en begeleiding worden aangepast naar een passend tarief voor 2026.

Het kabinet wilde per 1 januari 2027 weer een inkomensafhankelijke eigen bijdrage gaan invoeren, maar door de val van het kabinet is dit wetsvoorstel controversieel verklaard. Hiermee zal de invoering de wetwijziging ook vertraging oplopen. Deze inkomensafhankelijke eigen bijdrage was bedacht omdat met het huidige abonnementstarief de druk op het Wmo-gebruik fors is toegenomen. Met de invoering komt er mogelijk verandering in het stijgende gebruik van voorzieningen, maar wat het effect precies zal zijn moet blijken na de invoering.

Speerpunten:

Status

- Implementatie van het nieuwe Wmo-beleid
Het nieuwe Wmo-beleid is in 2025 vastgesteld en wordt geïmplementeerd naar concrete acties, zoals het aanpassen van de Verordening en de beleidsregels in de richting van zelfregie, maatschappelijke kracht en best passende hulp.
- Extra inzet vanuit integraal zorgakkoord (IZA) en gezond en actief leven akkoord (GALA)
Er wordt vanuit IZA/GALA (tijdelijke middelen) ingezet op het ondersteunen van ouderen en op het gebied van mentale gezondheid. Voorbeelden hiervan zijn valpreventie, mantelzorgondersteuning, een pilot met een 'digitale koffer' met domotica-mogelijkheden die ouderenadviseurs meenemen bij huisbezoeken (start pilot in 2025) en bewustwording van voorbereid zijn op langer zelfstandig thuis wonen.

- Toeleiding Beschermd Wonen (BW)
Vanaf 2025 ligt de toeleiding naar Beschermd Wonen niet langer bij de centrumgemeente, maar wordt dit een gemeentelijke taak. Dit volgt uit regionale afspraken. Dit betekent dat inwoners zich direct melden bij onze gemeente en begeleid worden naar een passende woonvorm. Daarnaast volgen wij de ontwikkelingen rondom de hervorming van beschermd wonen, nadat de wetswijziging hierover controversieel is verklaard.

Werk en inkomen

Zowel landelijk, regionaal als lokaal spelen verschillende ontwikkelingen die invloed hebben op Werk en Inkomen. Landelijk staan in 2025 de herziening van de Participatiewet en de invoering van de Wet van school naar duurzaam werk op de agenda van het Rijk. De implementatie hiervan is aan gemeenten. Regionaal werken we aan het opzetten van een Regionaal Werkcentrum en lokaal implementeren we in 2025 het herziene schuldhulpverleningsbeleid en het nieuwe minimabeleid. Verder werken we samen met de Binnenbaan aan meer variëteit in beschut werk en in de re-integratietrajecten die deze organisatie aanbiedt.

Ook is er aandacht voor het versterken van de dualiteit (het tegelijk leren van de taal en participeren in de maatschappij) binnen inburgering en voor het opstellen van nieuw inburgeringsbeleid. Tot en met 2024 ontvingen we extra middelen van het Rijk om de Wet Inburgering uit te kunnen voeren, vanaf 2025 zijn de structurele middelen te laag om de uitvoeringskosten te compenseren. De VNG heeft een brief gestuurd naar het Rijk en aangegeven dat alle gemeenten vanaf 2025 tekorten hebben. Het Rijk heeft toegezegd dit in ieder geval vanaf 2026 te compenseren.

Wat betreft de uitvoering: halverwege 2024 ontvingen circa 1.600 inwoners een bijstandsuitkering. In vergelijking met begin dit jaar is het bijstandsbestand licht gedaald. Landelijk wordt vanuit het Centraal Planbureau verwacht dat het aantal uitkeringsgerechtigden juist licht gaat stijgen in 2025. Hoewel we op dit moment een lichte daling zien, wordt het wel steeds lastiger om inwoners met een uitkering uit te laten stromen naar werk. We merken dat inwoners een steeds langere afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Dit wordt landelijk ook gezien. Voor het aantal kinderen in armoede is de landelijke verwachting dat dit licht stijgt. Zo zetten we specifiek in op kinderen in het nieuwe gemeentelijke minimabeleid.

Stand van zaken:

Op 27 juni 2025 is in samenwerking met de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal het Regionaal Werkcentrum in Zoetermeer geopend. Op 7 juli 2025 volgde de opening van het lokale Werkcentrum in de bibliotheek in Voorburg.

Voor de herziening van de Participatiewet in Balans is een werkgroep opgericht die momenteel uitvoering geeft aan concrete aanbevelingen van de VNG en Divosa. In het kader van de Wet school naar werk is in regionaal verband een werkgroep opgericht met alle betrokken partijen. De werkgroep heeft inmiddels een plan van aanpak opgesteld om uitvoering te geven aan de wet.

De gemeente werkt aan de implementatie van het minimabeleid, volgens het vastgestelde Implementatieplan zoals opgenomen in de planning van het beleidsplan Dynamisch minimabeleid 2024 en verder. De verordening Individuele Inkomensvoet en de beleidsregels Bijzondere Bijstand en Minimabeleid zijn vastgesteld. Wat betreft de tool voor inwoners is de keuze gevallen op de Voorzieningswijzer. De tool is inmiddels voor alle inwoners te raadplegen. De beleidsregels alleenverdienersproblematiek zijn vastgesteld door het college. Hierdoor kon vanaf 1 juli gestart worden met ambtshalve uitkering aan een doelgroep die door een ongelukkige samenloop van wet- en regelgeving te weinig toeslagen ontving.

Vooruitblik:

In het najaar wordt het lokale Werkcentrum in Leidschendam geopend op een nog nader te bepalen locatie. Verder wordt gewerkt aan de evaluatie van de participatieconsulenten, matchmakers en leerwerkmakelaars. In 2026 wordt nieuw beleid ontwikkeld voor niet-uitkeringsgerechtigden; de voorbereidingen hiervoor zijn in volle gang.

Binnenkort wordt een nieuwe dienstverleningsovereenkomst vastgesteld met De Binnenbaan voor de wsw en voor nieuw beschut voor een termijn van 5 jaar. Voor het onderdeel re-integratie geldt de overeenkomst voorlopig voor 2 jaar.

Zoals opgenomen in het minimabeleid zal 2025 het laatste jaar van de Gemeentepolis zijn. Het college stelt voor het einde van het jaar een nieuwe Regeling Hoge Zorgkosten vast. Wat betreft de alleenverdienersproblematiek spant het college zich in om te realiseren dat inwoners vanaf 1 november ook zelf een aanvraag kunnen indienen.

Voor 2026 heeft de raad extra budget beschikbaar gesteld voor vroegsignalering schulden. Dit wordt opgenomen in het uitvoeringsplan dat wordt opgesteld in het kader van het bredere schuldhulpverleningsbeleid. Daarnaast wordt geïnventariseerd welke gevolgen de nieuwe Participatiewet in Balans heeft voor het minimabeleid.

De raad kan de komende maanden de raadsbrief ontvangen over de Evaluatie participatieconsulenten, matchmakers en leerwerkmakelaars verwachten.

Speerpunten:

Status

- Implementeren van nieuw minimabeleid
In 2025 implementeren we het nieuwe minimabeleid. Centraal hierin staat het stimuleren om inwoners mee te laten doen in de samenleving en werken te laten lonen, waarbij aandacht is voor de menselijke maat. Wij monitoren het gebruik van de regelingen. In tweejaarlijkse gesprekken met de partners wordt het gebruik onder andere ook besproken. De gemeenteraad wordt geïnformeerd over het minimabeleid via de Armoedemonitor en de Sociaal Domein-monitor.
- Versterken van de uitvoering en herziening Participatiewet
Om de dienstverlening te versterken trekken wij lessen uit de evaluatie van de welzijns gesprekken met inwoners. Tegelijkertijd is de verwachting dat het Rijk de herziene Participatiewet en de wet Van school naar duurzaam werk invoert en implementeren we deze wetten. De implementatie hiervan heeft invloed op de dienstverlening van de gemeente.
- Uitvoeren van het re-integratie- en participatiebeleid
We voeren het re-integratie- en participatiebeleid uit. Centraal in het beleid staat het begeleiden van inwoners naar werk, mede door de inzet van matchmakers en een leerwerkmakelaar. Consulenten begeleiden inwoners die niet kunnen werken naar participatie. In 2025 zetten we hier extra op in met 2 participatieconsulenten, een leerwerkmakelaar en een matchmaker (zie iBabs 3442). De gemeenteraad wordt over de voortgang van het beleid geïnformeerd in de Sociaal Domein-monitor.
- Inspelen op landelijke en lokale ontwikkelingen schuldhulpverlening
Het geactualiseerde beleidsplan gaat in 2025 van start. Het plan richt zich op het versterken van curatieve schuldhulpverlening, doeltreffende vroegsignalering, het verstevigen van het netwerk van schuldhulporganisaties en preventie afgestemd op trends in de schuldenproblematiek. De gemeenteraad wordt via de Sociaal Domein-monitor geïnformeerd over de monitoring van het beleidsplan.

Versterkingsprogramma Sterk voor Noord

De wijken Heuvel/Amstel en Prinsenhof worden extra ondersteund vanuit drie opgaven: Jeugd en Onderwijs, Financiële zelfredzaamheid en Fijn en veilig wonen. Het versterkingsprogramma Sterk voor Noord is een wijkgerichte aanpak, die extra inzet op ondersteuning van inwoners in deze wijken om de kansengelijkheid te vergroten en de leefomgeving te verbeteren.

Om kinderen met achterstanden eerder in beeld te hebben wordt er ingezet op versterken van de voorschools educatie en huiswerkbegeleiding. Om ouders te versterken in hun rol, wordt ook ouderparticipatie vergroot.

Vanuit Financiële Zelfredzaamheid, wordt ingezet op het voorkomen en begeleiden bij schulden. Ook op het versterken van het taalonderwijs bij laaggeletterdheid (in het Nederlands) en verhogen van maatschappelijke participatie van inwoners met een uitkering door het inzetten van participatieconsulenten. Om de sociale cohesie te versterken worden flatcoaches, lief en leed straatjes en activiteiten in de wijk ingezet. De activiteiten hebben daarbij een tweeledig doel zoals verminderen van afval en overlast en gelijktijdig inwoners met elkaar te verbinden.

Stand van zaken:

De nieuwe projecten uit het uitvoeringsplan 2025-2026 zijn door partners (waaronder inwoners en gemeentelijke afdelingen) opgestart en de projecten worden uitgevoerd.

Aanvullend wordt er gewerkt aan:

Fijn en veilig wonen

In samenwerking met de afdeling veiligheid toezicht en handhaving (VTH) is er een integrale leefbaarheidsactie gehouden waarbij het thema melden van afwijkende// ongewenste situaties is. Daarnaast is er een schouw gehouden in de Amstel en Heuvelwijk. De signalen die daar zijn opgehaald worden opgepakt.

Jeugd, jongeren en onderwijs

Ter overbrugging tot nieuwe subsidies jongerenwerk die ingaan vanaf 2026 is er geïnvesteerd in jongerenwerk veiligheid aanvullend op het reguliere aanbod. De inzet van dit jongerenwerk is binnen de gehele gemeente.

Er is een verkenning gestart naar nieuwe locaties voor de organisaties die nu gehuisvest zijn in de Valkhof (IBCE) en De Haar (stichting Studielokalen).

Voor jongeren is er een fonds beschikbaar gekomen om zelf initiatieven aan te dragen.

Financiële zelfredzaamheid

Door de vele aanvragen voor het nieuwe uitvoeringsplan op het gebied van taallessen is een onderzoek gestart naar het huidige gesubsidieerde en ingekochte taalaanbod van de gemeente. Om in kaart te brengen wat er ontbreekt en wat vanuit programma aangevuld kan worden.

Spreekuren in de Tuinkamer lopen door, zodat inwoners laagdrempelig vragen aan de gemeente kan stellen op het gebied van het sociaal domein zoals participatie, schuldhulpverlening, etc.

Vooruitblik:

Uitvoeringsplannen worden uitgevoerd. De huisvestingsvraagstukken De Haar en Valkhof zijn in beeld. Het taalaanbod binnen gemeente wordt afgestemd met de vraag in Leidschendam Noord.

Speerpunten:

Status

Er zijn geen speerpunten aanwezig bij dit beleidsterrein.

Financiële mutaties

Onderwerpen Sociaal domein	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Meicirculaire gemeentefonds			
1. Meicirculaire 2025		371	-371
Mee- en tegenvallers			
2. Actualisatie kapitaallasten		1	-1
3. Bijzondere bijstand		-300	300
4. CAO verhoging en uitbreiding capaciteit Veilig Thuis		29	-29
5. Rijksbudget Gebundelde Uitkering (BUIG)	384	651	-267
6. Werk en Inkomen	367	467	-100
7. Wmo-voorzieningen	155	1.125	-970
Budgettair neutraal			
8. Effect nieuwe CAO		361	-361
9. Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	78	78	
10. Indexatie Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	16	16	
11. Lokale teams	41	41	
12. Registratie AMV	140	140	
13. Stoeltjesgroep		70	-70
14. Voorziening onderhoud gebouwen		18	-18
Bestedingsplan reserves			
15. Compensatie toeristenbelasting	570	100	470
16. Langer Zelfstandig Wonen		820	-820
17. Warm welkom nieuwkomers		15	-15
Totaal Sociaal domein	1.752	4.005	-2.253

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Meicirculaire 2025

De effecten van de meicirculaire 2025, waarover de raad via de budgetbrief (iBabs 3906) is geïnformeerd, worden voor 2025 verwerkt.

2 Actualisatie kapitaallasten

Het investeringsplan is naar aanleiding van de Jaarrekening 2024 en de verwachte faseringen voor 2025 bijgesteld,. Dit leidt tot wijzigingen in de kapitaallasten (rente en afschrijvingen) in bijna alle programma's.

3 Bijzondere bijstand

Omdat de regelingen in het nieuwe minimalbeleid gefaseerd worden ingevoerd, blijft er in 2025 een deel van het budget onbenut. Onderzocht wordt of een deel van dit budget ingezet kan worden om invulling te kunnen geven aan de punten uit de motie van PvdA/Groen links (Impuls Sociaal beleid) bij de Kadernota 2026-2029.

4 CAO verhoging en uitbreiding capaciteit Veilig Thuis

In de begrotingswijziging over 2025 van de gemeenschappelijke regeling GGD-Veilig Thuis (VT) zijn voor het onderdeel Veilig Thuis extra kosten opgenomen, als het gevolg van hogere salarissen in een nieuwe CAO en uitbreiding van de personeelsformatie. De uitbreiding heeft deels te maken met een stijging van het aantal meldingen.

5 Rijksbudget Gebundelde Uitkering (BUIG)

De rijksbijdrage van de Gebundelde Uitkering (BUIG) en de bijbehorende uitkeringen zijn opnieuw geprognostiseerd. De definitieve beschikking van 2025 wordt in het najaar verwacht. In het najaar van 2025 wordt de raad geïnformeerd over de factoren die de hoogte van de uitkeringen en de rijksbijdrage beïnvloeden.

6 Werk en Inkomen

Werk en inkomen betreft twee bijstellingen: 1. De uitvoeringskosten van de samenwerking op Werk en Inkomen worden naar rato aan de gemeenten toebedeeld op basis van de gerealiseerde instroom- en uitstroomcijfers. Aangezien het relatieve aandeel in het aantal bijstandsgerechtigden voor de gemeente Leidschendam-Voorburg gedaald was per 1 januari 2025, dalen de lasten in 2025. Dit is een eenmalig voordeel en kan in 2026 weer andersom zijn. 2. Voor de uitvoering van de Wet Inburgering is een structureel tekort. Hierover zijn de VNG en het Rijk in gesprek, maar voorsnog is het Rijk niet bereid om dit aan gemeenten te compenseren. In deze Turap wordt voor 2025 het budget voor de uitvoeringskosten van Wet Inburgering eenmalig met € 280.000 verhoogd.

7 Wmo-voorzieningen

De kosten voor huishoudelijke ondersteuning zijn als gevolg van de vergrijzing meer gestegen dan verwacht. Ook bij begeleiding is er een hogere stijging van de kosten dan voorzien, wat veroorzaakt wordt doordat de wachtlijsten zijn afgenomen. Een deel van deze stijging wordt gedekt uit de hogere eigen bijdrage. Daarnaast zijn er dit jaar minder hulpmiddelen verstrekt dan begroot.

8 Effect nieuwe CAO

Op 17 april 2025 is de nieuwe Cao Gemeenten afgesloten. De nieuwe Cao loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. De effecten van deze nieuwe Cao zijn verwerkt in de begroting ten laste van de stelpost loonstijging.

9 Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Vanuit het Rijk kreeg de gemeente geld voor het uitvoeren van het preventie akkoord en het sportakkoord. Deze akkoorden zijn vanaf 2024 onderdeel geworden van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en worden via deze mutatie ook budgettair onderdeel van het GALA.

10 Indexatie Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Betreft de financiële verwerking van de jaarlijkse indexatie die de gemeente Leidschendam-Voorburg in 2025 voor de Specifieke Uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord van het Rijk heeft ontvangen. Hierdoor liggen de budgetten iets hoger dan begroot.

11 Lokale teams

In 2025 is er budget in de begroting van de GGD-Veilig Thuis beschikbaar voor het versterken van de Lokale teams op het gebied van huiselijk geweld

12 Registratie AMV

Omdat Alleenstaande Minderjarig Asielzoekers (AMV) over het algemeen kort verblijven op een opvanglocatie zorgt dit voor hoge registratie lasten bij gemeenten. Hiervoor stelt het Rijk een Specifieke Uitkering (SPUK) ter beschikking.

13 Stoeltjesgroep

Een deel van de middelen voor het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden wordt ingezet voor het bekostigen van de Stoeltjesgroep. De Stoeltjesgroep is voor kinderen voor wie een reguliere groep op het kinderdagverblijf wel passend is, maar die net iets meer ondersteuning nodig hebben.

14 Voorziening onderhoud gebouwen

De ophoging van de totale dotatie van € 740.000 als gevolg van de herijking van het MJOP (iBabs 3915) was opgenomen in de 1e Turap 2025. Deze wordt nu verdeeld over de programma's waarop de lasten van de panden betrekking hebben.

15 Compensatie toeristenbelasting

Vanuit het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) wordt een compensatie verstrekt voor de misgelopen toeristenbelasting. Een deel hiervan wordt ingezet voor burendag, intregatie en aanpassingen in nabije omgeving. Het andere deel wordt gestort in de Reserve Vluchtelingen.

16 Langer Zelfstandig Wonen

De besteding van de reserve Langer zelfstandig wonen is evenredig over de jaren heen verdeeld. Dit komt niet overeen met de werkelijkheidverwachte planning, aangezien er grote initiële investeringen nodig zijn waarna de kosten in de opvolgende jaren lager komen te liggen. Via deze mutatie wordt de financiële planning van de reserve Langer zelfstandig wonen voor 2025 bijgewerkt, zodat de begroting aansluit op de huidige planning.hierop aangepast.

17 Warm welkom nieuwkomers

De gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg stemde op 27 mei 2025 in met het organiseren van een welkomstfeest voor ongeveer tweehonderd nieuwe bewoners die worden opgevangen in het Holiday Inn-hotel aan het Stationsplein in Voorburg. De kosten voor het feest worden betaald uit de Reserve Vluchtelingen.

7. Volksgezondheid en milieu

Omschrijving

De gemeente is verantwoordelijk voor de inzameling van afval en voor het aanleggen en onderhouden van de riolen. Hiervoor wordt ook belasting geïnd (riool- en afvalstofheffing) welke in principe kostendekkend zijn. Dit zijn de twee grootste onderdelen van dit programma. Daarnaast worden ook nog uitgaven die rondom milieubeheer, begraafplaatsen en de volksgezondheid (zoals infectieziektebestrijding en gezondheidsbevordering) op dit programma verantwoord.

Wat willen we bereiken?

Het is fijn leven in onze gemeente. De leefbaarheid voor mens en dier staat echter onder druk door klimaatverandering, biodiversiteitsverlies, verstedelijking, vervuiling van bodem, lucht en water, overlast van geluid, etc. Een goede leefomgeving is voorwaardelijk voor onze gezondheid en welzijn. Het verbeteren van de leefomgeving en werken aan een duurzame toekomst zijn daarom belangrijk in ons beleid.

Het bevorderen van de volksgezondheid is een belangrijk aandachtspunt voor de gemeente. De gemeente wil bereiken dat inwoners een gezonde leefstijl hebben, gezondheidsbedreigingen op tijd worden gesignaleerd en infectieziektes voorkomen worden.

De gemeente heeft vastgelegde taken op het gebied van volksgezondheid en milieu. Deze zijn onder meer vastgelegd in de Wet publieke gezondheid en de nieuwe Omgevingswet. Die voeren we uit. Daarnaast geven we als gemeentelijke organisatie zelf, proactief, het goede voorbeeld als het gaat om gezondheid, energiebesparing en duurzaamheid.

Wat gaan we ervoor doen?

Volksgezondheid

We blijven in 2025 samen met partners uitvoering geven aan het landelijke 'Gezond en actief leven akkoord' (GALA) in Leidschendam-Voorburg. De ambitie van het akkoord is een gezonde generatie in 2040, met weerbare gezonde inwoners die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving. Een leefomgeving waarin sprake is van een sterke sociale basis en de fysieke en mentale gezondheid wordt bevorderd en behouden. Hierbij gaat er speciale aandacht uit naar inwoners in kwetsbare situaties. Dit doen we in 2025 onder andere door (extra) in te zetten op programma's rondom gezonde levensstijl, het verstevigen van de ketenaanpak voor kinderen en volwassenen naar gezonder gewicht, valpreventie, aanpak overgewicht en de uitbreiding van welzijn op recept naar een breder aanbod. Deze ambitie vormt een belangrijke randvoorwaarde voor de acties en speerpunten van programma 6, Sociaal Domein.

Vanuit het integraal zorgakkoord (IZA) en gezond en actief leven akkoord (GALA) worden in 2025 met tijdelijke middelen, bestaande projecten uitgebreid.

Stand van zaken:

De uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ligt op koers. De programma's rondom een gezonde leefstijl, aanpak overgewicht volwassenen, valpreventie en uitbreiding welzijn op recept naar een breder aanbod verlopen volgens planning. Alleen bij de ketenaanpak kind naar gezonder gewicht kan er nog niet worden gestart met de aanpak in Voorburg Midden en Bovenveen vanwege een gebrek aan jeugdverpleegkundigen bij de Jeugd Gezondheidszorg (JGZ), zie speerpunt hieronder. De GGD coördineert de ketenaanpakken regionaal vanuit het GALA/IZA om daar waar mogelijk de ketenaanpakken te uniformeren binnen de gemeenten Wassenaar, Rijswijk, Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer.

Vooruitblik:

Na intensieve onderhandelingen is het VNG-bestuur op 2 juli 2025 akkoord gegaan met het onderhandelaarsakkoord van het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Het huidige Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) bevat afspraken van zorgpartijen en gemeenten die een impuls geven aan de beweging van zorg naar gezondheid, zodat onze inwoners zoveel mogelijk kans hebben op een gezond leven. Met het AZWA wordt ingezet op een verbreding, intensivering en concretisering van het IZA, waarin gelijkwaardigere toegang tot zorg en welzijn en het afwenden van het arbeidsmarkttekort centraal staan. Ook krijgen in het AZWA het sociaal domein en de publieke gezondheid een explicietere plek. Er zullen basisfunctionaliteiten worden ingevoerd met een ingroepad tot 2030 in eerste instantie met betrekking tot de vijf ketenaanpakken. Het AZWA zal na goedkeuring van de leden in oktober 2025 definitief kunnen worden. De middelen vanuit AZWA zijn in tegenstelling tot IZA en GALA meer structureel van aard.

Speerpunten:

Status

- Uitbreiding aanpak Kind naar Gezonder Gewicht
Uitbreiding van de aanpak Kind naar Gezonder Gewicht naar Voorburg Midden, Voorburg Bovenveen en Leidschendam-zuid.

Toelichting afwijking speerpunt:

Er zijn op dit moment onvoldoende jeugdverpleegkundigen bij de Jeugd Gezondheidszorg (JGZ) om de ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht extra te kunnen uitvoeren in Voorburg Midden en Bovenveen. De jeugdgezondheidszorg is bezig om dit arbeidsmarkttekort te dichten. Zodra er iemand is, worden de gezinnen alsnog begeleid. Wel is er een jeugdverpleegkundige beschikbaar voor de reguliere consulten. In Leidschendam-zuid is er wel een jeugdverpleegkundige beschikbaar die Kind naar Gezonder Gewicht uitvoert.

- Mentale gezondheid
Er wordt een vervolg gegeven aan de pilot van het programma Fit & StressLess om zo de mentale gezondheid van jongeren te verbeteren. Het programma Fit & StressLess combineert een individueel traject met een groepsgerichte aanpak zowel op mentaal vlak als fysiek door te bewegen met elkaar.

Milieu

Afvalinzameling

De doelstelling van de gemeente is om, samen met Avalex als onze afvalinzamelaar, het restafval in de gemeente zo spoedig mogelijk onder de VANG-norm van 100 kilogram restafval per persoon per jaar te brengen. Voor het reduceren en beter scheiden van afval zijn in 2023 gesprekken met inwoners gestart om te komen tot een optimalisatie van het afvalbeleid. In 2024 worden hiertoe voorstellen gedaan die in 2025 moeten worden geïmplementeerd. Door het restafval te verminderen, zal minder afval verbrand hoeven te worden. Tegelijkertijd worden door betere afvalscheiding waardevolle grondstoffen bespaard die gebruikt kunnen worden voor nieuwe producten. In 2024 loopt in de gemeente een pilot om de afkeur van grondstofstromen PMD en GFT te verminderen. In de pilot wordt gekeken naar de meest effectieve maatregelen op een bepaalde locatie. De uitkomsten uit deze pilot, die tot eind 2024 loopt, worden meegenomen in de keuze in 2025 welke maatregelen we doorvoeren in de gemeente.

Bodem, Lucht, Geluid en Externe veiligheid

De gemeente beschermt en verbetert de kwaliteit van de leefomgeving. Hierbij stuurt zij op het verminderen van geluidhinder, bodemverontreiniging, luchtvervuiling en geur en het voorkomen van nieuwe knelpunten. Vergunningverlening en handhaving staan centraal.

Maatregelen zoals stil asfalt voor lucht en geluid liften mee met wegbeheer, duurzaamheid en verkeersveiligheid. Voor geluidssanering van woningen met een zware geluidsbelasting is een landelijke subsidieregeling beschikbaar. De mogelijkheden bij de herinrichting Veursestraatweg worden onderzocht. Een te onderzoeken optie voor de Parkweg (Huygenskwartier) is een snelheidsverlaging naar 30 km per uur. In 2025 zal een voorstel worden opgesteld voor benodigde middelen.

De bodemkwaliteitskaart 2024-2029, het Actieplan Geluid 2024-2029, verbeteringen van de luchtkwaliteit naar aanleiding van een regionale samenwerking op initiatief van de GGD en de milieuzone Damcentrum worden opgenomen in het concept Omgevingsplan. De bestaande data worden in 2025-2026 ontsloten via kaart en geschikt gemaakt voor de landelijke databases.

Stand van zaken:

De realisatie van de begroting loopt voor lucht, geluid en externe veiligheid op schema. Voor bodem zijn er nieuwe ontwikkelingen bij twee ruimtelijke projecten.

Van Alphenstraat

Recent is een grondwaterverontreiniging ontdekt in verband met de aanleg van de Velostrada aan de Van Alphenstraat. Deze verontreiniging ligt onder diverse particuliere woningen en lijkt afkomstig te zijn van een voormalige wasserij aan de Van Heurnstraat. Om de omvang (verticaal en horizontaal) in kaart te brengen is een nader onderzoek noodzakelijk. De kosten hiervoor worden begroot op € 25.000.

Leidsekade 2-10

In verband met de aanleg van keerwanden is grond vrijgekomen dat dermate is verontreinigd dat deze partij grond afgevoerd moet worden. Tevens is het noodzakelijk om een olieverontreiniging onder de toekomstige parkeerplaatsen te verwijderen. Deze extra kosten bedragen ongeveer € 60.000.

Vooruitblik:

In de begroting is € 105.000 geraamd voor bodem. Bovenstaande onverwachte kosten uit de ruimtelijke projecten leiden tot een overschrijding van het bodembudget met ca. € 30.000.

Speerpunten:

Status

- **Verbetering Afval- en Grondstoffenscheiding met focus op GFT- en PMD-afval**
We verhogen de scheidingsgraad van GFT en PMD uit het restafval met 5% elk tijdens het kalenderjaar 2025. Dit doen we onder andere door uitbreiding van het aantal GFT-containers in de gemeente, specifiek bij de hoogbouw en het opnemen van PMD-verzamelcontainers in de nascheidingsroute.
Daarnaast richt de gemeente zich op een verlaging van de afkeur van GFT- en PMD-ladingen met 5% gedurende hetzelfde kalenderjaar. Dit doen we door het implementeren van maatregelen die vanuit de pilot (uitgevoerd in 2023-2024) succesvol zijn gebleken.

Toelichting afwijking speerpunt:

De implementatie van de maatregelen voor PMD (nascheiding voor de hoogbouw via aangepaste containers) en GFT (vulopeningen verkleinen) vindt plaats in Q3/ Q4 van 2025.

- **Verlagen van het aantal lachgascilinders in het restafval**
Voor het verlagen van het risico van lachgascilinders in verbrandingsinstallaties, en de kosten die dit met zich meebrengt, richt de gemeente zich in Avalex verband voor de verlaging van 10% van het aantal lachgascilinders dat in het restafval wordt gevonden. Dit doen we in Avalex-verband via reclamecampagnes.

Toelichting afwijking speerpunt:

Resultaten in het eerste half jaar 2025 laten een stijging van het aantal lachgascilinders in de gemeente zien. In 2025 is Avalex een pilot gestart die moet leiden tot snellere detectie van lachgascilinders in het restafval. Hierdoor kunnen deze makkelijker uit het restafval worden verwijderd. Dit verkleint de kans op schade aan de verbrandingsinstallatie die voortkomt uit ontploffende lachgascilinders in de verbrandingsoven.

- **Verlagen van bijplaatsingen bij ondergrondse containers**
In 2025 zet de gemeente in op een verdere verlaging van het aantal illegale bijplaatsingen in de gemeente met 10%. Dit doen we door extra campagnes, handhaving en duidelijker communiceren over de handhavingsmethode (boete) bij overtreding.

Voor alle drie de maatregelen geldt dat de 4-maands rapportages van Avalex inzicht bieden in de mate waarin de gemeente door de loop van het jaar succesvol is op deze drie speerpunten.

Toelichting afwijking speerpunt:

De verlaging wordt nog niet gerealiseerd. Wel zijn de hotspots in beeld. Bwoners weten de meldoptie ook beter te vinden door gerichte communicatie.

Door de invoering van spoedeisende bestuursdwang verwacht het college het tij te keren doordat de pakkans en de financiële consequenties groter worden voor inwoners.

- **Invoering milieuzone Damcentrum**
In 2025 voeren we de milieuzone in het Damcentrum in om vervuilend verkeer te weren en zo de luchtkwaliteit te verbeteren.

Toelichting afwijking speerpunt:

Er heeft verkennend onderzoek plaatsgevonden naar de mogelijkheden voor de invoering van een milieuzone in het Damcentrum. De verkregen inhoudelijke en financiële inzichten uit deze rapportage zorgen ervoor dat er een verdere afweging gemaakt moet worden of de invoering (juridisch) haalbaar genoeg is.

- Verbetering luchtkwaliteit
Onder coördinatie van de GGD en met de regiogemeenten onderzoeken we mogelijkheden voor verbeteringen van de luchtkwaliteit en maken we hier afspraken voor gezamenlijke maatregelen over.

Riool- en waterbeheer en klimaatbestendigheid

Volgens het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie wordt een stresstest uitgevoerd voor waterveiligheid, droogte, bodemdaling en hittestress. De stresstest wateroverlast is in 2022 uitgevoerd. Belangrijk voor klimaatadaptatie zijn de rioolvervangingsprojecten zoals Voorburg-Noord. Er wordt regenwater in de bodem vastgehouden en minder naar de rioolwaterzuivering afgevoerd. De Impulsregeling klimaatadaptatie wordt hier besteed. De hittestress wordt bestreden met vergroenen en daaruit volgen mobiliteits- en groenopgaven.

Voor verbetering van de waterkwaliteit zijn we met de Waterschappen in gesprek over maatregelen. Daarbij brengen wij onze bestaande acties in: onder andere natuurlijke oevers, kroosruimten. Maar maken we ook afspraken over een visparel, andere manier van schonen van watergangen, aanpakken extra knelpunten.

Nabij de Oude Bleijk/A4 wordt met de woningbouwcorporaties een natuurvriendelijke oever aangelegd en de sloot verbreed voor de water/klimaatopgave van de nieuwbouw Venestraat/ Nieuwstraat en de waterkwaliteit (KRW-doelen).

De water- en vergroeningsopgave op particuliere percelen wordt gestimuleerd via communicatie. Onder andere door voorlichting en de tegeltaxi gaat weer rijden. Met de woningbouwcorporaties wordt gewerkt aan afkoppelen van daken. De gemeente geeft het goede voorbeeld met verwijderen en vergroenen van eigen verhardingen ruimte (extra steenbreek).

Tevens vindt beheer en onderhoud plaats op basis van het Water- en rioleringsplan (WRP).

Stand van zaken:

Bij de stresstesten wordt de aandacht gericht op de bovenregionale stresstesten. De eerder uitgevoerde stresstesten worden vertaald in maatregelen in uitvoeringsprojecten (zoals de rioolvervangingsprojecten), waaronder Voorburg-Noord. Enkele rioolvervangingsprojecten wachten op nieuwbouwprojecten en gebiedsprocessen of zijn vertraagd door stagnatie bij kabel- en leidingbeheerders.

De realisatie van de begroting loopt voor water en riolering verder op schema. De natuurvriendelijke oever bij de Oude Bleijk is gerealiseerd en als proef wordt een natuurlijke ontwikkeling van de vegetatie afgewacht en is dus geen beplanting aangebracht.

Vooruitblik:

Het overleg met de twee waterschappen loopt en moet uitmonden in één gezamenlijke geactualiseerde samenwerkingsovereenkomst eind van het jaar.

Vanaf oktober zal er een intensivering starten van de water- en vergroeningsopgave op particuliere percelen met de woningbouwcorporaties en via communicatie in het vroege voorjaar van 2026.

Speerpunten:

Status

- **Wijkaanpak klimaatbestendig Voorburg-Noord noord**
In Voorburg-Noord worden voorbereidingen getroffen voor het klimaatbestendig maken van de wijk en vervangen van de riolering. Samen met de bewoners wordt gewerkt aan concept buurtvisie. Op het Van Faukenbergeplein wordt een waterplein of een vergelijkbare waterbergingsvoorziening ontworpen. In de straten van het plangebied ontwerpen we infiltratievoorzieningen door te vergroenen. De ondergrondse infiltratie/drainage-riolering werken we verder uit ten behoeve van de aanbesteding.
- **Rioleringsproject Prinsenhof-Laagbouw**
In de laagbouw van Prinsenhof wordt de riolering vervangen en zoveel mogelijk verharding afgekoppeld van de gescheiden riolering en geïnfiltreerd in de bodem. Op een aantal plaatsen worden wadi's aangelegd.

Financiële mutaties

Onderwerpen Volksgezondheid en milieu	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Mee- en tegenvallers			
1. Actualisatie kapitaallasten		-394	394
2. JGZ Zuid Holland West		-87	87
Budgettair neutraal			
3. Aanpak Energietransitie	547	547	
4. Effect nieuwe CAO		50	-50
5. Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	-28	-28	
6. Indexatie Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	17	17	
7. SUP-vergoeding		363	-363
8. Taken Omgevingswet		60	-60
9. Voorziening onderhoud gebouwen		19	-19
Totaal Volksgezondheid en milieu	536	547	-11

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Actualisatie kapitaallasten

Het investeringsplan is naar aanleiding van de Jaarrekening 2024 en de verwachte faseringen voor 2025 bijgesteld,. Dit leidt tot wijzigingen in de kapitaallasten (rente en afschrijvingen) in bijna alle programma's.

2 JGZ Zuid Holland West

Een gedeelte van het totale takenpakket dat wordt aangeboden door de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) Zuid Holland West wordt in 2025 gedeclareerd via de specifieke uitkering Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) en via de subsidietafel Opgroeien en Opvoeden (O&O). Hierdoor is er een eenmalig voordeel op de totale bijdrage aan de JGZ.

3 Aanpak Energietransitie

De basisfinanciering gemeentebrede aanpak energietransitie is een SPUK die ingezet kan worden voor capaciteit om de doelstellingen van het Klimaatakkoord te bereiken.

4 Effect nieuwe CAO

Op 17 april 2025 is de nieuwe Cao Gemeenten afgesloten. De nieuwe Cao loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. De effecten van deze nieuwe Cao zijn verwerkt in de begroting ten laste van de stelpost loonstijging.

5 Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Vanuit het Rijk kreeg de gemeente geld voor het uitvoeren van het preventie akkoord en het sportakkoord. Deze akkoorden zijn vanaf 2024 onderdeel geworden van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en worden via deze mutatie ook budgettair onderdeel van het GALA.

6 Indexatie Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Betreft de financiële verwerking van de jaarlijkse indexatie die de gemeente Leidschendam-Voorburg in 2025 voor de Specifieke Uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord van het Rijk heeft ontvangen. Hierdoor liggen de budgetten iets hoger dan begroot.

7 SUP-vergoeding

De vergoeding die gemeenten ontvangen voor het opruimen van zwerfafval dat valt onder de Single Use Plastics-richtlijn is bekend. De vergoeding wordt uitgekeerd in het kader de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor kunststofproducten voor eenmalig gebruik voor de jaren 2023 en 2024. De bijdrage wordt ingezet voor de door het college aangekondigde afvalmaatregelen.

8 Taken Omgevingswet

Overheveling van budget vanuit de Omgevingswet naar de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) ter dekking van additionele adviestaken die door de ODH namens de gemeente worden uitgevoerd. Deze overheveling ondersteunt de efficiënte en deskundige uitvoering van de label C taken, de bodemtaken en additionele taken binnen het kader van de Omgevingswet en maakt gebruik van de specialistische kennis en schaalvoordelen van de ODH.

9 Voorziening onderhoud gebouwen

De ophoging van de totale dotatie van € 740.000 als gevolg van de herijking van het MJOP (iBabs 3915) was opgenomen in de 1e Turap 2025. Deze wordt nu verdeeld over de programma's waarop de lasten van de panden betrekking hebben.

8. Bouwen en wonen (VHLOSV)

Omschrijving

Alle activiteiten op het gebied volkshuisvesting, ruimte en leefbaarheid (voorheen ruimtelijke ontwikkeling) en stedelijke vernieuwing behoren tot dit programma. Hieronder valt ook de (leges) omgevingsvergunning, bouwtoezicht en de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). In de Omgevingsvisie (strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving) heeft de gemeente, in vervolg op de in 2021 vastgestelde 'bouwstenen', aangegeven hoe zij de gewenste en benodigde functies op het gebied van wonen, voorzieningen, werken en vrije tijd een plek wil geven. Dit is een samenspel van bebouwing, bereikbaarheid, leefbaarheid en duurzaamheid, in relatie tot het vestigingsklimaat en de agglomeratiekracht (de kracht van stedelijke gebieden) van de regio.

Wat willen we bereiken?

Leidschendam, Stompwijk en Voorburg vormen een aantrekkelijke gemeente. De kenmerken en kwaliteiten die onze gemeente bijzonder maken willen we koesteren en versterken. Daarbij kijken we goed naar wat onze inwoners belangrijk vinden en spelen we in op maatschappelijke ontwikkelingen die er op ons af komen. Zo zorgen we ervoor dat we ons hoogwaardig verblijfsklimaat versterken, goed verbonden zijn en een plek kunnen bieden voor mensen met verschillende woonwensen. Gezien het huidige, grote en urgente tekort aan woningen is het nodig om extra woningen te bouwen.

Dat doen we onder meer door:

- Inzet op 5 perspectieven vanuit de koersnotitie omgevingsvisie: een hoogwaardig verblijfsklimaat, goed verbonden, een plek van en voor iedereen, economisch vitaal passend bij een woongemeente, duurzaam toekomstbestendig;
- Het maken van een kwaliteitsleidraad voor ontwikkellocaties in de omgevingsvisie;
- Te sturen op het type woningen en de betaalbaarheid;
- Creëren van een hoogwaardig voorzieningenaanbod;
- Het hebben van aandacht voor een evenwichtige opbouw van wijken;
- Waar mogelijk beslechten we belemmeringen voor bestaande bouwprojecten.

Wat gaan we ervoor doen?

Ruimtelijk beleid

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. De Omgevingswet bundelt alle wetten voor de fysieke leefomgeving. Met de mogelijkheden die de wet biedt, kan de gemeente de leefomgeving op een integrale wijze ontwikkelen. De omgevingsvisie, programma's, het omgevingsplan, het digitale stelsel Omgevingswet (DSO) en integrale afweging als onderdeel van de omgevingsvergunning, vormen belangrijke instrumenten om een mooie, schone, gezonde, toegankelijke en veilige leefomgeving te creëren. Vanaf 2024 werkt de gemeente met de wettelijk minimaal verplichte invulling van de instrumenten. Tegelijkertijd gaat het vormgeven, aanpassen en verbeteren van de instrumenten door. In het projectenboek wordt over de voortgang gerapporteerd.

De omgevingsvisie is een verplicht instrument in de nieuwe Omgevingswet. De omgevingsvisie geeft richting aan het handelen van de gemeente en houvast aan mensen, organisaties en bedrijven die iets willen doen in Leidschendam-Voorburg. De omgevingsvisie is ook het kader waarbinnen Leidschendam-Voorburg het omgevingsplan opstelt. Dit omgevingsplan vervangt de huidige bestemmingsplannen. De visie is het document met de ambities en richtingen; in het omgevingsplan worden deze vertaald in concrete regels.

Na de vaststelling van de Koersnotitie (2024) zal de gemeente de Omgevingsvisie opstellen. De omgevingsvisie beschrijft het toekomstbeeld van Leidschendam-Voorburg 2050. Het is het centrale beleidsdocument dat richting geeft aan de leefomgeving. Met de leefomgeving wordt alles bedoeld dat nodig is om te kunnen leven, wonen, werken, leren, bewegen en recreëren. Dit is een samenspel van bebouwing, bereikbaarheid, leefbaarheid en duurzaamheid, in relatie tot het vestigingsklimaat en de agglomeratiekracht (de kracht van stedelijke gebieden) van de regio. Bij de totstandkoming van de omgevingsvisie worden inwoners, ondernemers, bedrijven, organisaties en het onderwijs betrokken om actief mee te denken. Uitgangspunt is: inspiratie, lokaal engagement, maatwerk, periodiek contact en transparantie. Gebiedsgerichte ambities en strategische keuzes worden vervolgens nader onderzocht waarbij aandachtspunten inzichtelijk worden gemaakt. Op basis hiervan kunnen de definitieve gebiedsgerichte strategische keuzes en sturingsprincipes worden opgesteld. Het beoogde resultaat: een weloverwogen inspirerend toekomstbeeld voor 2050.

Stand van zaken:

Op 15 juli 2025 heeft het college van B&W ingestemd met de Ontwerp Omgevingsvisie en besloten deze vrij te geven voor publicatie en het indienen van zienswijzen (22 augustus t.e.m. 2 oktober 2025). Ook is advies gevraagd aan de Adviesraad Sociaal Domein, de Adviesraad Stompwijk en de commissie voor de mer (over de Omgevingseffectrapportage).

Vooruitblik:

Na verwerking van de zienswijzen en de adviezen is eind 2025 aanbieding van de Ontwerp Omgevingsvisie ter vaststelling aan de gemeenteraad voorzien (vaststelling verwacht Q1 2026). Gelijktijdig wordt de gemeentelijke organisatie voorbereid op het werken met de visie en de hierin opgenomen sturingsprincipes en activiteiten. Dit vraagt – zeker in 2026 en 2027 – nog de nodige extra inspanning van de organisatie, aanpassingen in werkwijzen en processen, en nieuwe vormen van communicatie met inwoners en initiatiefnemers. Naar verwachting wordt nog in 2025 een aanvullende budgetaanvraag gedaan om dit in 2026 het nodige vervolg te kunnen geven.

Speerpunten:**Status**

- Omgevingsvisie en programma's
Na het vaststellen van de Koersnotitie wordt de omgevingsvisie opgesteld. Voor Stompwijk start daarnaast een programma (visie) in combinatie met een omgevingseffectrapportage (O.E.R) zodat mogelijke gebiedskeuzes waaronder ontwikkellocaties in de kern Stompwijk meer op basis van data worden onderbouwd. Binnen dit programma zullen de moties 'Buitengebied Stompwijk' (522) en 'Toekomst van het buitengebied' (760) nader worden uitgewerkt.
- Omgevingsplan; transitieplan
We werken in 2025 verder aan het Omgevingsplan op grond van het transitieplan. Het streven is in enkele jaren het Omgevingsplan in de basis gereed te hebben. Het transitieplan bevat de uitgangspunten om het Omgevingsplan goed te kunnen opstellen en inrichten. Hierin staan o.a. een nieuwe set regels en de manier hoe we oude regels vanuit onder andere bestemmingsplannen en verordeningen goed kunnen omzetten. Het streven is het transitieplan in het 1e kwartaal van 2025 aan te bieden voor besluitvorming.

Grondexploitaties

We bewaken de financiële voortgang van onze projecten met een grondexploitatie. Deze actualiseren we twee keer per jaar en daarover te rapporteren aan de gemeenteraad in het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG). Er wordt in algemene zin en voor een aantal locaties specifiek onderzocht of de sturing op de ontwikkeling steviger kan worden vormgegeven vanuit een eigendomspositie van de grond. Dit kan leiden tot het openen van nieuwe grondexploitaties. Paragraaf 3.7 van de begroting (Grondbeleid) gaat nader in op ons grondbeleid en op lopende en nieuwe grondexploitaties.

Stand van zaken:

Sinds 2025 rapporteren we één keer per jaar aan de gemeenteraad met het MPG als er geen grote wijzigingen optreden. Het MPG 2025 is vastgesteld door de raad.

Vooruitblik:

Naar verwachting wordt eind 2025 aan de raad gevraagd om een grondexploitatie te openen voor de projectontwikkeling Overgoo en voor het sociale woningbouwproject aan de Van Santhorststraat (Stompwijk).

Speerpunten:**Status**

Er zijn geen speerpunten aanwezig bij dit beleidsterrein.

Wonen

We voegen zoveel mogelijk betaalbare woningen toe aan de woningvoorraad. De komende jaren komen er tussen de 4.000-5.000 woningen bij. Al 140.000 m² leegstaande kantoorgebouwen (CBS, Billiton en Total) hebben plaats gemaakt voor 650 woningen. Die lijn zetten we door met de Van Ruysdaellaan en Overgoo. We richten ons op de realisatie van een meer betaalbaar, divers en duurzaam woningaanbod en leggen daarbij de nadruk op het sociaal en middensegment (zowel huur als koop). Hierbij streven we naar 30% sociaal en 20% middel dure woningbouw. We werken aan een aanbod dat anticipeert op de verwachte woonzorgvraag van de (toekomstige) inwoners van Leidschendam-Voorburg.

We zetten in op doorstroming uit de betaalbare woningbouw, meer ruimte voor creatieve en flexibele oplossingen en het tegengaan van woningspeculatie en huisjesmelkers. De verordening sociale en middeldure woningbouw is hierbij leidend.

De gemeente kijkt actief naar kansen om ruimte te maken voor nieuwe woningen, bijvoorbeeld door gecombineerde bestemmingen van wonen en maatschappelijk vastgoed en het zogeheten 'optoppen' van bestaande woongebouwen.

Stand van zaken:

Om meer betaalbare woningen te realiseren de komende jaren is op 1 januari 2025 de Eerste wijziging van de Verordening sociale en middeldure woningbouw Leidschendam-Voorburg 2022 in werking getreden. Deze wijziging betreft de vervanging van het verplichte aandeel van minimaal 30% sociale huurwoningen en minimaal 20% middeldure koop-/huurwoningen in elk nieuw woningbouwinitiatief door 2/3 betaalbare woningen, waarvan minimaal 30% sociale huurwoningen. In de periode 2019-2025 is 1/3e deel betaalbaar gebouwd.

Om doorstroming binnen de sociale huursector te bevorderen maakt de gemeente o.a. gebruik van doorstroommakelaars. In Q1 en Q2 hebben zij 20 verhuizingen van doorstromers uit sociale huurwoningen gerealiseerd. Dit aantal komt overeen met de doelstelling.

Met ontwikkelaars van particuliere betaalbare huurwoningen wordt afgesproken dat de nieuwbouwwoningen met voorrang worden toegewezen aan doorstromers uit sociale huurwoningen in de gemeente.

Vooruitblik:

Per 1 augustus 2025 staat de bouw van 3.902 woningen in de planning, waarvan bijna de helft betaalbare huur/koop. In nieuwe plannen wordt minimaal 2/3e deel betaalbaar opgenomen.

Speerpunten:

Status

- Oplevering van verschillende woningbouwprojecten
Dit zijn o.a. de volgende projecten:
 - o Deellocatie Damsigt, in totaal 295 huurwoningen (15% sociaal, 15% middeldure, 70% vrije sector). Het eerste deel wordt in 2025 opgeleverd.
 - o Deellocatie Triadome, in totaal 123 woningen, waarvan 37 sociale huurwoningen. Het eerste deel wordt in 2025 opgeleverd.
 - o Nieuwstraat-Venestraat, oplevering van 90 sociale huurwoningen.
 - o Nieuwbouw Stompwijk: bouw van 27 woningen aan de Dr. van Noortstraat en oplevering van 18 woningen aan de Van Santhorstraat.
- Anterieure Overeenkomst met Stichting Woonoord Duivenvoorde
Toevoegen van appartementen gericht op senioren met zorg nabij.

Toelichting afwijking speerpunt:

Momenteel wordt er nog onderzocht hoe de overeenkomst vorm moet krijgen zodat de stichting in staat is om betaalbare woningen voor senioren te realiseren.

- Kansrijke locaties voor het optoppen van gebouwen
Er zijn 5 kansrijke locaties geïdentificeerd voor het optoppen van gebouwen. De woningcorporaties werken aan plannen voor deze locaties.

Financiële mutaties

Onderwerpen Bouwen en wonen (VHLOSV)	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Meicirculaire gemeentefonds			
1. Meicirculaire 2025		-6	6
Mee- en tegenvallers			
2. Actualisatie kapitaallasten		-42	42
3. Gebiedsvisie Veurse Achterweg	-25	-50	25
4. Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland	50		50
Budgettair neutraal			
5. Aanpak Energietransitie	218	218	
6. Effect nieuwe CAO		118	-118
7. Proeftuin aardgasvrije woningen	300	300	
8. Taken Omgevingswet		-60	60
Bestedingsplan reserves			
9. Stimuleringsregelingen Energietransitie		-100	100
Totaal Bouwen en wonen (VHLOSV)	543	379	165

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Meicirculaire 2025

De effecten van de meicirculaire 2025, waarover de raad via de budgetbrief (iBabs 3906) is geïnformeerd, worden voor 2025 verwerkt.

2 Actualisatie kapitaallasten

Het investeringsplan is naar aanleiding van de Jaarrekening 2024 en de verwachte faseringen voor 2025 bijgesteld,. Dit leidt tot wijzigingen in de kapitaallasten (rente en afschrijvingen) in bijna alle programma's.

3 Gebiedsvisie Veurse Achterweg

De kosten voor participatie-expertise en stedenbouwkundig advies vallen lager uit dan begroot, wat betekent dat ook de externe bijdrage lager ligt.

4 Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland

De rentebaten van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland vallen hoger uit dan verwacht door uitgegeven langlopende leningen.

5 Aanpak Energietransitie

De basisfinanciering gemeentebrede aanpak energietransitie is een SPUK die ingezet kan worden voor capaciteit om de doelstellingen van het Klimaatakkoord te bereiken.

6 Effect nieuwe CAO

Op 17 april 2025 is de nieuwe Cao Gemeenten afgesloten. De nieuwe Cao loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. De effecten van deze nieuwe Cao zijn verwerkt in de begroting ten laste van de stelpost loonstijging.

7 Proeftuin aardgasvrije woningen

De uitgaven voor de Specifieke Uitkering (SPUK) proeftuin aardgasvrije woningen zijn hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat aan WoonInvest een subsidie is toegekend vanuit de PAW SPUK om de onrendabele top van de verduurzaming van drie complexen in de Heuvel op te vangen. De subsidie heeft betrekking op de voorbereidende werkzaamheden voor tijdelijke warmtevoorzieningen, zodat de woningen gereed worden gemaakt voor toekomstige aansluiting op het beoogde publieke warmtenet.

8 Taken Omgevingswet

Overheveling van budget vanuit de Omgevingswet naar de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) ter dekking van additionele adviestaken die door de ODH namens de gemeente worden uitgevoerd. Deze overheveling ondersteunt de efficiënte en deskundige uitvoering van de label C taken, de bodemtaken en additionele taken binnen het kader van de Omgevingswet en maakt gebruik van de specialistische kennis en schaalvoordelen van de ODH.

9 Stimuleringsregelingen Energietransitie

Binnen de CDOKE (capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid) middelen vanuit het Rijk is er ruimte om de inzet op de stimuleringsregelingen Energietransitie te dekken. Er kan hierdoor € 100.000 van het budget vrijvallen.

Overige onderdelen

Omschrijving

In dit gedeelte van de begroting staan de onderdelen die verplicht, apart op iedere gemeentelijke begroting opgenomen dienen te worden. Het betreft de onderdelen Algemene Dekkingsmiddelen, Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien.

Algemene Dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn vrij besteedbare middelen die de gemeente gebruikt om de lasten van alle programma's te dekken, in tegenstelling tot specifieke dekkingsmiddelen die aan een specifiek doel gebonden zijn. Ze zijn opgenomen in het 'overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien' en beslaan ongeveer 65% van de totale baten van de gemeente. De belangrijkste bronnen zijn de algemene uitkering uit het gemeentefonds, OZB-inkomsten, Treasury, dividendinkomsten en overige belastingen.

Overhead

Het Overzicht Overhead bevat lasten en baten van de gemeentelijke overhead, zoals vereist door het Besluit Begroting en Verantwoording. Overhead betreft kosten voor sturing en ondersteuning van het primaire proces, zoals financiën, HR, en ICT en management.

De geactualiseerde BBV-notitie Overhead laat ruimte toe om kosten van leidinggevenden en ICT te verschuiven naar het primaire proces als ze toerekenbaar zijn aan specifieke beleidsterreinen. De kostentoerekening in de begroting 2025 is ondanks de ruimte die er nu is om meer kosten toe te rekenen aan specifieke beleidsterreinen niet aangepast. De begroting van Leidschendam-Voorburg is hiermee vergelijkbaar met die van vorige jaren. Wel neemt de vergelijkbaarheid tussen gemeenten af door deze nieuwe notitie.

Vennootschapsbelasting

Overheden vallen onder de vennootschapsbelastingplicht. Over de winst die met ondernemingsactiviteiten, zoals winst die uit reclame-inkomsten en grondexploitaties zijn behaald, moet vennootschapsbelasting betaald worden.

De gemeente Leidschendam-Voorburg verwacht op basis van de huidige cijfers en inzichten dat alleen voor de opbrengsten uit reclame (abri's, lichtmastenreclame en A0-borden) de gemeente vennootschapsbelastingplichtig is.

Onvoorzien

Wettelijk is voorgeschreven dat de programmabegroting een post voor onvoorziene uitgaven bevat. Er zijn geen voorschriften voor de omvang hiervan. De raming voor 2025 bedraagt € 100.000. Dit is het totaalbedrag dat beschikbaar is voor alle programma's tezamen, dat onder voorwaarden (onvoorzien, onvermijdbaar, onuitstelbaar) kan worden ingezet. Het is niet bedoeld om omvangrijke risico's binnen de begroting te dekken. Een overzicht en toelichting van de risico's is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Wat willen we bereiken?

We zijn er gezamenlijk verantwoordelijk voor dat het gemeentelijke huishoudboekje op orde is, waarbij we de lasten voor onze inwoners en ondernemers zo laag mogelijk willen houden. Dit vraagt om een sluitende begroting en een positief meerjarenperspectief. Financiën zijn geen doel op zich, maar alleen met een gezonde financiële basis kunnen we onze gezamenlijke ambities waarmaken, de voorzieningen in onze mooie gemeente in stand houden en mensen de ruimte geven. Want daar gaat het om.

Leidschendam-Voorburg is een financieel gezonde gemeente. De begroting sluit meerjarig en het toezicht vanuit de provincie is licht. Tegelijkertijd zijn we ons ervan bewust dat er ook in de komende periode ontwikkelingen kunnen zijn die vragen om investeringen die we nu nog niet kunnen voorzien. Gelukkig geeft de reservepositie een buffer voor dit soort situaties, maar deze buffer is natuurlijk niet onbeperkt. Een zorgvuldig financieel beleid is daarom geboden.

Dat doen we onder meer door:

- Het voeren van een behoedzaam financieel beleid en realistisch te begroten conform het voorzichtigheidsbeginsel (reële, solide uitgangspunten);
- De inwonerslasten (met uitzondering van indexering) niet te verhogen, zodat deze onder het regionaal gemiddelde blijven;

De paragraaf bedrijfsvoering in een gemeentelijke begroting moet inzicht bieden in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. Hierin zit natuurlijk een raakvlak met de kosten in dit onderdeel overhead. We kiezen ervoor om de ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvoering te verwijzen naar de paragraaf bedrijfsvoering. Hierover wordt in de jaarrekening ook verantwoording afgelegd.

Over de beslissingen ter verbetering van de ondersteuning van de primaire processen, waarvoor in 2025 belangrijke speerpunten te benoemen zijn, wordt wel in dit onderdeel gerapporteerd.

Wat gaan we ervoor doen?

Algemene dekkingsmiddelen

Speerpunten:

Status

- Transparant en behoedzaam financieel beleid
 - We blijven samenwerken met de VNG en andere gemeenten om te lobbyen voor een kleiner tekort in het gemeentefonds en voor een evenwicht tussen taken en middelen.
 - We maken de financiën inzichtelijker in onze Planning & Control producten, in samenwerking met de raad dan wel de Duisenberg-werkgroep. Maar ook door alternatieven te zoeken om over de gemeentefinanciën te communiceren (bijvoorbeeld via de budgetbrieven en rubrieken in de lokale media)
 - We communiceren duidelijk aan de inwoners hoe de gemeente het belastinggeld besteedt.
 - Wanneer het meerjarig evenwicht onder druk komt door huidig of nieuw beleid, zoeken we het eerst in het prioriteren van onze doelen en activiteiten in alle portefeuilles. We zoeken de mogelijkheden daarnaast niet alleen in onze inkomsten en uitgaven, maar ook in externe financieringsbronnen.

Overhead

Speerpunten:

Status

- Verbeteren ondersteuning (primaire) processen
 - In 2025 versterken we het vermogen van de griffie om de gemeenteraad goed en betrouwbaar te ondersteunen door meer inzet van bodes en communicatie, en het beheer van de ICT te verbeteren.
 - Een definitief ontwerp voor de nieuwe huisvesting van raad en griffie wordt opgesteld zodat het project eind 2025 gereed is voor aanbesteding.
 - In Q1 2025 wordt de raad geïnformeerd over passende alternatieven voor de bestemming van Huize Swaensteyn.

Financiële mutaties

Onderwerpen Overige onderdelen	Mutatie Baten	Mutatie Lasten	Effect begr. saldo
Algemene dekkingsmiddelen			
1. Onroerende Zaak Belasting (OZB) -niet woningen	400	0	400
2. Renteontwikkelingen	1.726	-11	1.737
3. Meicirculaire 2025	-692	-199	-493
4. Effect nieuwe CAO	0	2	-2
5. Energiekosten openbare verlichting en VRI's	0	-45	45
6. Stelpost prijsindexatie	0	-522	522
7. Actualisatie kapitaallasten	0	23	-23
Overhead			
8. Werk en Inkomen	106	6	100
9. Meicirculaire 2025	0	98	-98
10. Effect nieuwe CAO	0	-882	882
11. Voorziening onderhoud gebouwen	0	-475	475
12. Opleidingsplan	0	-22	22
13. Stoeltjesgroep	0	-70	70
14. Klachtencoördinator	0	65	-65
15. Aansprakelijkheidsverzekering	0	22	-22
16. Actualisatie kapitaallasten	0	-367	367
17. Postbezorging en koeriersdiensten	0	50	-50
Totaal Overige onderdelen	1.541	-2.327	3.867

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Onroerende Zaak Belasting (OZB) -niet woningen

De marktontwikkeling van niet-woningen heeft gunstiger uitgepakt dan voorzien, waardoor de opbrengsten uit de Onroerende Zaak Belasting (OZB) voor niet-woningen hoger zijn dan geraamd.

2 Renteontwikkelingen

Naar aanleiding van de marktontwikkelingen en de laatste verwachtingen zijn de rentenbaten en lasten aangepast.

3 Meicirculaire 2025

De effecten van de meicirculaire 2025, waarover de raad via de budgetbrief (iBabs 3906) is geïnformeerd, worden voor 2025 verwerkt.

4 Effect nieuwe CAO

Op 17 april 2025 is de nieuwe Cao Gemeenten afgesloten. De nieuwe Cao loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. De effecten van deze nieuwe Cao zijn verwerkt in de begroting ten laste van de stelpost loonstijging.

5 Energiekosten openbare verlichting en VRI's

Door de stijging van de energieprijzen zijn de beschikbare budgetten voor openbare verlichting en verkeersregelinstallaties niet meer toereikend. De stelpost prijsindexatie wordt ingezet om de budgetten bij te stellen naar het huidige prijspeil.

6 Stelpost prijsindexatie

In de begroting 2025 was rekening gehouden met een stijging van de budgetten aan de hand van de prijsindex. Deze stijging blijkt lager dan verwacht, waardoor een deel van het begrote budget niet nodig is voor de indexatie.

7 Actualisatie kapitaallasten

Het investeringsplan is naar aanleiding van de Jaarrekening 2024 en de verwachte faseringen voor 2025 bijgesteld,. Dit leidt tot wijzigingen in de kapitaallasten (rente en afschrijvingen) in bijna alle programma's.

8 Werk en Inkomen

Werk en inkomen betreft twee bijstellingen: 1. De uitvoeringskosten van de samenwerking op Werk en Inkomen worden naar rato aan de gemeenten toebedeeld op basis van de gerealiseerde instroom- en uitstroomcijfers. Aangezien het relatieve aandeel in het aantal bijstandsgerechtigden voor de gemeente Leidschendam-Voorburg gedaald was per 1 januari 2025, dalen de lasten in 2025. Dit is een eenmalig voordeel en kan in 2026 weer andersom zijn. 2. Voor de uitvoering van de Wet Inburgering is een structureel tekort. Hierover zijn de VNG en het Rijk in gesprek, maar voorsnog is het Rijk niet bereid om dit aan gemeenten te compenseren. In deze Turap wordt voor 2025 het budget voor de uitvoeringskosten van Wet Inburgering eenmalig met € 280.000 verhoogd.

9 Meicirculaire 2025

De effecten van de meicirculaire 2025, waarover de raad via de budgetbrief (iBabs 3906) is geïnformeerd, worden voor 2025 verwerkt.

10 Effect nieuwe CAO

Op 17 april 2025 is de nieuwe Cao Gemeenten afgesloten. De nieuwe Cao loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. De effecten van deze nieuwe Cao zijn verwerkt in de begroting ten laste van de stelpost loonstijging.

11 Voorziening onderhoud gebouwen

De ophoging van de totale dotatie van € 740.000 als gevolg van de herijking van het MJOP (iBabs 3915) was opgenomen in de 1e Turap 2025. Deze wordt nu verdeeld over de programma's waarop de lasten van de panden betrekking hebben.

12 Opleidingsplan

Op basis van het gedetailleerde opleidingsplan verschuift een deel van het opleidingsbudget naar het programma Veiligheid, Toezicht & Handhaving vanuit de afdelingen.

13 Stoeltjesgroep

Een deel van de middelen voor het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden wordt ingezet voor het bekostigen van de Stoeltjesgroep. De Stoeltjesgroep is voor kinderen voor wie een reguliere groep op het kinderdagverblijf wel passend is, maar die net iets meer ondersteuning nodig hebben.

14 Klachtencoördinator

Vanwege langdurige uitval van de klachtencoördinator is tijdelijke externe inzet noodzakelijk om de continuïteit van klachtbehandeling te waarborgen en achterstanden weg te werken. Er is gekozen voor een extern bureau met directe beschikbaarheid en inhoudelijke- en gespecialiseerde expertise.

15 Aansprakelijkheidsverzekering

Het budget voor de aansprakelijkheidsverzekering is opgehoogd, omdat de premie hoger is uitgevallen. De premiestijgingen zijn een gevolg van de gestegen inflatie, hogere herstelkosten en een toegenomen schadelast bij verzekeraars. Hiermee wordt geborgd dat de gemeente voldoende dekking houdt en risico's adequaat verzekerd blijven.

16 Actualisatie kapitaallasten

Het investeringsplan is naar aanleiding van de Jaarrekening 2024 en de verwachte faseringen voor 2025 bijgesteld,. Dit leidt tot wijzigingen in de kapitaallasten (rente en afschrijvingen) in bijna alle programma's.

17 Postbezorging en koeriersdiensten

De portokosten zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Dit komt zowel door hogere landelijke tarieven als door een toename van het aantal zendingen. De volumetoename hangt samen met de vele bewonersbrieven in het kader van participatietrajecten en diverse initiatieven en communicatie uitingen vanuit projecten en de lopende programma's. Om de kosten te beheersen onderzoeken we welke efficiëntieverbeteringen mogelijk zijn, onder andere door het terugdringen van het aantal fysieke zendingen en een grotere inzet van digitale kanalen. Het streven is om de portokosten vanaf 2027 weer terug te brengen naar het eerdere niveau.

Mutaties reserves en voorzieningen

	Onderwerpen Reserve	Naam Reserve	Mutatie Onttrekkingen	Mutatie Stortingen	Effect begr. saldo
	Mee- en tegenvallers				
1.	Reserve Dekking afschrijvingslasten	Reserve Dekking afschrijvingslasten	510		510
	Bestedingsplan reserves				
2.	Stimuleringsregelingen Energietransitie	Reserve Duurzaamheid en Energietransitie	100		100
3.	CID Binckhorst Velostrada en Leefbaarheid	Reserve CID Binckhorst (Velostrada)	-10		-10
4.	CID Binckhorst Velostrada en Leefbaarheid	Reserve CID Binckhorst (Leefbaarheid)	-120		-120
5.	Verduurzaming onderwijsvastgoed bestaande scholen	Reserve Duurzaamheid en Energietransitie	1.245		1.245
6.	Ondergrondse hoogspanningskabels	Reserve Ondergrondse Hoogspanningskabels	250		250
7.	Langer Zelfstandig Wonen	Reserve Langer Zelfstandig Wonen	-820		-820
8.	Reserve Herstelbeleid	Reserve Herstelbeleid	-14		-14
9.	Reserve Herstelbeleid	Algemene Reserve (vrij besteedbaar)		14	14
10.	Compensatie toeristenbelasting	Reserve Vluchtelingenopvang		470	470
11.	Warm welkom nieuwkomers	Reserve Vluchtelingenopvang	-15		-15
	Meicirculaire gemeentefonds				
12.	Compensatie jeugdzorg (meicirculaire 2025)	Reserve tekorten jeugdzorg		1.518	1.518
	Subtotaal mutaties Reserves		1.125	2.002	3.127
	Onderwerpen voorzieningen	Naam voorziening	Mutatie Onttrekkingen	Mutatie Stortingen	Effect begr. saldo
	Budgettair neutraal				
13.	Kwijtschelding rioolheffing	Voorziening Riolering		100	100
14.	SUP-vergoeding	Voorziening Afval		363	363
	Subtotaal mutaties Voorzieningen			463	463
	Totaal mutaties reserves en voorzieningen		1.125	2.465	3.590

Bedragen x € 1.000

1. Reserve Herstelbeleid

In 2025 worden de laatste uitgaven uit de Reserve Herstelbeleid gedaan. Vervolgens wordt het resterende saldo gestort in de Algemene reserve en de Reserve Herstelbeleid opgeheven.

2. CID Binckhorst Velostrada en Leefbaarheid

Voor het project CID Binckhorst maakt de gemeente kosten voor technische projectleiding, algemene projectleiding en omgevingsmanagement (totaal € 178.000). De kosten voor technische projectleiding worden gedekt door een bijdrage van de gemeente Den Haag (€ 48.000). De overige kosten worden gedekt uit de reserves CID Binckhorst Velostrada (€ 10.000) en Leefbaarheid (€ 120.000).

3. CID Binckhorst Velostrada en Leefbaarheid

Voor het project CID Binckhorst maakt de gemeente kosten voor technische projectleiding, algemene projectleiding en omgevingsmanagement (totaal € 178.000). De kosten voor technische projectleiding worden gedekt door een bijdrage van de gemeente Den Haag (€ 48.000). De overige kosten worden gedekt uit de reserves CID Binckhorst Velostrada (€ 10.000) en Leefbaarheid (€ 120.000).

4. Reserve Dekking afschrijvingslasten

Door het gewijzigde investeringsplan en de daarmee doorgeschoven kapitaallasten, is er een lagere onttrekking nodig uit de Reserve Dekking afschrijvingslasten.

5. Stimuleringsregelingen Energietransitie

Binnen de CDOKE (capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid) middelen vanuit het Rijk is er ruimte om de inzet op de stimuleringsregelingen Energietransitie te dekken. Er kan hierdoor € 100.000 van het budget vrijvallen.

6. Verduurzaming onderwijsvastgoed bestaande scholen

In verband met de plannen van de transitiewijken worden de middelen van de regeling "Verduurzaming Onderwijshuisvesting" later ingezet. De geraamde onttrekking aan de Reserve Duurzaamheid en Energietransitie wordt daarom in 2025 teruggedraaid, zodat de verduurzamingsmaatregelen aan scholen in de toekomst via deze reserve gefinancierd kunnen worden.

7. Reserve Herstelbeleid

In 2025 worden de laatste uitgaven uit de Reserve Herstelbeleid gedaan. Vervolgens wordt het resterende saldo gestort in de Algemene reserve en de Reserve Herstelbeleid opgeheven.

8. Compensatie jeugdzorg (meicirculaire 2025)

Via de meicirculaire compenseert het Rijk een deel van de financiële tekorten in de jeugdzorg. Deze middelen worden in een nieuwe reserve Jeugd gestort, waarmee mogelijke toekomstige tekorten binnen het jeugdzorgbudget gedekt kunnen worden. Zie iBabs-dossier 3906 voor een uitgebreide toelichting op de verwerking van effecten van de meicirculaire 2025.

9. Langer Zelfstandig Wonen

De besteding van de reserve Langer zelfstandig wonen is evenredig over de jaren heen verdeeld. Dit komt niet overeen met de werkelijkheidverwachte planning, aangezien er grote initiële investeringen nodig zijn waarna de kosten in de opvolgende jaren lager komen te liggen. Via deze mutatie wordt de financiële planning van de reserve Langer zelfstandig wonen voor 2025 bijgewerkt, zodat de begroting aansluit op de huidige planning.hierop aangepast.

10. Ondergrondse hoogspanningskabels

De geplande uitgaven voor de verkabeling voor 2025 moeten betaald worden bij afronding van het basisontwerp. Tennet heeft aangegeven dat de afronding van het basisontwerp in 2026 wordt verwacht. Het budget en de onttrekking aan de reserve schuiven zodoende door naar 2026.

11. Compensatie toeristenbelasting

Vanuit het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) wordt een compensatie verstrekt voor de misgelopen toeristenbelasting. Een deel hiervan wordt ingezet voor burendag, integratie en aanpassingen in nabije omgeving. Het andere deel wordt gestort in de Reserve Vluchtelingen.

12. Warm welkom nieuwkomers

De gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg stemde op 27 mei 2025 in met het organiseren van een welkomstfeest voor ongeveer tweehonderd nieuwe bewoners die worden opgevangen in het Holiday Inn-hotel aan het Stationsplein in Voorburg. De kosten voor het feest worden betaald uit de Reserve Vluchtelingen.

13. SUP-vergoeding

De vergoeding die gemeenten ontvangen voor het opruimen van zwerfafval dat valt onder de Single Use Plastics-richtlijn is bekend. De vergoeding wordt uitgekeerd in het kader de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor kunststofproducten voor eenmalig gebruik voor de jaren 2023 en 2024. De bijdrage wordt ingezet voor de door het college aangekondigde afvalmaatregelen.

14. Kwijtschelding rioolheffing

Op basis van de landelijke regels heeft de gemeente in 2024 haar kwijtscheldingsbeleid aangepast. Sindsdien wordt er niet alleen volledige, maar ook gedeeltelijke kwijtschelding verleend. Deze aanpassing heeft geleid tot een vermindering in het aantal gevallen van volledige kwijtschelding.

Samenvatting financiële mutaties 2e Turap

Programma	Begroting	Wijziging	Begroting inclusief wijziging
BATEN			
0. Bestuur en ondersteuning	4.590	0	4.590
1. Veiligheid	177	-45	132
2. Mobiliteit en bereikbaarheid	1.181	411	1.592
3. Economie	1.462	61	1.522
4. Onderwijs	2.326	287	2.614
5. Sport, cultuur en recreatie	3.733	-89	3.644
6. Sociaal domein	45.067	1.752	46.819
7. Volksgezondheid en milieu	28.572	536	29.108
8. Bouwen en wonen (VHLOSV)	16.088	543	16.632
Algemene dekkingsmiddelen	189.596	1.434	191.030
Overhead	9	106	115
Totaal baten programma's	292.801	4.996	297.797
LASTEN			
0. Bestuur en ondersteuning	12.384	-320	12.065
1. Veiligheid	12.575	58	12.632
2. Mobiliteit en bereikbaarheid	17.548	-620	16.928
3. Economie	2.141	10	2.151
4. Onderwijs	10.923	-959	9.965
5. Sport, cultuur en recreatie	23.500	133	23.633
6. Sociaal domein	131.712	4.005	135.717
7. Volksgezondheid en milieu	28.815	547	29.362
8. Bouwen en wonen (VHLOSV)	23.663	379	24.042
Overhead	42.359	-1.575	40.785
Algemene dekkingsmiddelen	1.533	-752	781
Totaal lasten programma's	307.154	906	308.060
Saldo van baten en lasten	-14.402	4.090	-10.312
RESERVES			
Onttrekking aan reserves	19.645	-1.125	18.520
Storting in reserves	9.385	2.002	11.387
Saldo mutaties reserves	10.260	-3.127	7.133
Saldo exploitatiebegroting	-4.142	963	-3.179

Bestemmingsreserves

De afgelopen jaren is een aantal bestemmingsreserves gevormd. Afgesproken is dat een kader en bestedingsplan voor ieder van deze reserves aan de raad wordt voorgelegd. Na het vaststellen van deze bestedingsplannen worden de beoogde onttrekkingen via een separate begrotingswijziging verwerkt.

In de P&C-cyclus wordt vervolgens over de voortgang van de bestedingsplannen gerapporteerd, zodat de raad geïnformeerd blijft over de stand van zaken van de verschillende projecten die onder deze bestemmingsreserves vallen. In de tussentijdse rapportages wordt over de reserves gerapporteerd waar uitgaven gepland staan voor het lopende jaar.

Het gaat om de volgende bestemmingsreserves:

- Duurzaamheid en energietransitie
- Mobiliteit
- Herstelbeleid
- Ondersteuning energielasten
- Ondergrondse hoogspanningskabels.

Hierna worden de reserves beschreven en de stand van zaken toegelicht.

Reserve Duurzaamheid en Energietransitie

Naam van de reserve	Reserve Duurzaamheid en Energietransitie
Type	Bestemmingsreserve
Programma / Taakveld	Deze reserve wordt programmabreed ingezet.
Doel van de reserve	Ter dekking van kosten voor de klimaatopgave om in 2050 CO2 neutraal te zijn.
Voeding	De reserve van € 46 miljoen is gevormd door een onttrekking aan de Algemene Reserve vrij besteedbaar. De € 46 miljoen is een deel van de opbrengst uit de verkoop van aandelen Eneco.
Bestedingsraming	€ 2.361.000 (Primitieve begroting 2025)
Ingesteld raadsbesluit	Raadsbesluit Vaststellen Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2023-2026 en de 1e herziening van het bestedingsplan bestemmingsreserve Duurzaamheid en Energietransitie (3095)
Omvang per 1-1-2025	€ 39.832.000
Bijzonderheden	

Programma	Bestedingsplan 2025	Bijsturing in 2e Turap	Bijgesteld bestedingsplan
Bestuur en ondersteuning	614	0	32
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	614	0	32
Onderwijs	433	1.245	1.678
Verduurzaming onderwijsvastgoed	433	1.245	1.678
VLROSV - Bouwen en wonen	1.100	0	1.100
Bewonersinitiatieven	1.100	100	1.200
Volksgezondheid en milieu	265	0	265
Milieubeheer	265	0	265
Totaal	2.412	1.345	3.757

Bedragen x € 1.000

Toelichting

In 2020 is € 46 miljoen ter beschikking gesteld in de bestemmingsreserve Duurzaamheid en energietransitie. Hiervan is € 2.647.000 uitgegeven tot en met 2023, waarmee de stand van de reserve op 1 januari 2024 € 43,35 miljoen bedraagt.

Met de voorziening onderwijshuisvesting draagt de gemeente met een cofinanciering bij aan de kosten van het verduurzamen van de onderwijshuisvesting. De verwachting is dat in 2024 € 73.972 meer wordt besteed dan was begroot voor 2024. Deze overschrijding is mogelijk omdat er in de bestemmingsreserve nog extra middelen beschikbaar waren vanwege een onderbesteding in 2023.

Tevens is er in 2024 € 1.221.000 uit de reserve Duurzaamheid en energietransitie onttrokken voor het verduurzamen van de nieuwe bibliotheek op het Fluitpolderplein 12. Ten behoeve hiervan wordt voorgesteld om een bedrag van € 1.221.000 vanuit de reserve Duurzaamheid en energietransitie te storten in deze reserve dekking afschrijvingslasten. Het college ziet dit als een oplossing om het project nu, ondanks de financieel onzekere tijden, doorgang te geven. Vanwege het belang van de

voortgang van het hele bibliotheekproject, eerder vastgesteld duurzaamheidsbeleid en het belang voor de warmtetransitie in de Amstel- en Heuvelwijk acht het college het een zeer wenselijke koppelkans dat verduurzaming nu direct met de verbouwing plaatsvindt. Als de begroting en meerjarenraming uit het financieel perspectief minimaal een sluitend beeld vertonen, wordt een voorstel aan de gemeenteraad voorgelegd om de kapitaallasten te dekken uit de algemene middelen.

Mutaties in 2e Turap 2025

Binnen de CDOKE (capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid) middelen vanuit het Rijk is er ruimte om de inzet op de stimuleringsregelingen Energietransitie te dekken. Er kan hierdoor € 100.000 van het budget vrijvallen.

In verband met de plannen van de transitiewijken worden de middelen van de regeling "Verduurzaming Onderwijshuisvesting" later ingezet. De geraamde onttrekking aan de Reserve Duurzaamheid en Energietransitie wordt daarom in 2025 teruggedraaid, zodat de verduurzamingsmaatregelen aan scholen in de toekomst via deze reserve gefinancierd kunnen worden.

Reserve Mobiliteit

Naam van de reserve	Reserve Mobiliteit
Type	Bestemmingsreserve
Programma / Taakveld	Verkeer en Vervoer / Verkeer en Vervoer, Parkeren, Openbaar Vervoer, Volksgezondheid en Milieu
Doel van de reserve	Het bereikbaar houden van Leidschendam-Voorburg.
Voeding	De reserve van € 19,7 miljoen is gevormd door een onttrekking aan de Algemene Reserve vrij besteedbaar.
Bestedingsraming	€ 1.317.000 (Primitieve begroting 2025)
Ingesteld raadsbesluit	Raadsbesluit Actualisatie Reserve Mobiliteit 2024 (3878)
Omvang per 1-1-2025	€ 9.482.000
Bijzonderheden	

Programma	Bestedingsplan 2025	Bijsturing in 2 ^e Turap	Bijgesteld bestedingsplan
Mobiliteit en bereikbaarheid			
Verkeersplan	273	0	273
Fietsstraat Beetslaan	50	0	50
Openbaar vervoer	120	0	120
Actieplan verkeersveiligheid	361	0	361
RandstadRail	100	0	100
Bestuur en ondersteuning			
Reserve dekking afschrijvingslasten	1.799	0	1799
Totaal	2.703	0	2.703

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Voor de bestemmingsreserve Mobiliteit is € 19,7 miljoen ter beschikking gesteld. Hiervan is € 10,2 miljoen uitgegeven tot en met 2024, waarmee de stand van de reserve op 1 januari 2025 € 9,5 miljoen bedraagt.

De besteding voor 2025 wordt bijgesteld met € 1,4 miljoen. Deze bijstelling bestaat uit het actieplan Verkeersveiligheid, waarvan een deel dekking is voor toekomstige afschrijvingslasten en daarom in de reserve dekking afschrijvingslasten wordt gestort. Daarnaast wordt er gewerkt aan de Fietsstraat Beetslaan en de RandstadRail. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar het programma Mobiliteit en bereikbaarheid.

Reserve Herstelbeleid

Naam van de reserve	Reserve Herstelbeleid
Type	Bestemmingsreserve
Programma / Taakveld	Deze reserve wordt programmabreed ingezet.
Doel van de reserve	Deze reserve is bedoeld om Leidschendam-Voorburg sterker uit de crisis te laten komen door sociale, maatschappelijke en economische interventies te ontwikkelen en te implementeren die burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen helpen zich in te stellen op de nieuwe toekomst.
Voeding	De reserve van € 10 miljoen is gevormd door een onttrekking aan de Algemene Reserve vrij besteedbaar. De € 10 miljoen is een deel van de opbrengst uit de verkoop van aandelen Eneco.
Bestedingsraming	€ 0 (Primitieve begroting 2025)
Ingesteld raadsbesluit	Raadsbesluit Vaststellen voortgang herstelbeleid na 2022 (2982)
Omvang per 1-1-2025	€ 1.587.000
Bijzonderheden	

Programma	Bestedingsplan 2025	Bijsturing in 1e Turap	Bijgesteld bestedingsplan
Sociaal Domein	217	14	231
Sterk voor Noord	217	14	231
Totaal	217	14	231

Bedragen * € 1.000

Toelichting

In 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met een bestemmingsreserve Herstelbeleid van € 10 miljoen. Op basis van een bestedingsplan is het college hier in 2022 mee gestart. Omdat in de loop van 2022 de inwoners met meer crises werden geconfronteerd (oorlog in Oekraïne, stijgende brandstofkosten), was het niet meer mogelijk om een objectief verband tussen ervaren problematiek en de coronacrisis vast te stellen.

Het college heeft als gevolg daarvan de raad voorgesteld om de focus van het herstelbeleid te versmallen en zich te richten op: (1) al gedane toezeggingen zoals bijvoorbeeld Sterk voor Noord; (2) de aanpassingen aan winkelcentrum Julianabaan; (3) ondersteuning cultuursector en (4) stimuleren bestaanszekerheid via inzet van extra participatieconsulenten.

Alle programma's behalve Sterk voor Noord zijn in 2024 afgerond. De bijdrage aan Sterk voor Noord vanuit de reserve Herstelbeleid wordt ingezet voor een pilot Veiligheid op straat in samenwerking met Jongerenwerk en handhaving, voor de pilot Outreachend doorstroomcoach jongeren zonder startkwalificatie en de pilot Jongeren Perspectief Fonds.

De reserve wordt in 2025 opgeheven, het restant wordt in deze Turap gestort in de Algemene Reserve.

Reserve Ondersteuning energielasten

Naam van de reserve	Reserve Ondersteuning energielasten
Type	Bestemmingsreserve
Programma / Taakveld	Sport, Cultuur en Recreatie / Sportaccommodaties
Doel van de reserve	De reserve is gevormd ter dekking van de kosten ter ondersteuning vanwege de hoge energielasten.
Voeding	
Bestedingsraming	€ 175.000 (Primitieve begroting 2025)
Ingesteld raadsbesluit	
Omvang per 1-1-2025	€ 728.000
Bijzonderheden	

Programma	Bestedingsplan 2025	Bijsturing in 2e Turap	Bijgesteld bestedingsplan
Sport, cultuur en recreatie	175	0	175
Ondersteuning zwembaden	175	0	175
Totaal	175	0	175

Bedragen x € 1.000

Toelichting

In oktober 2022 heeft de raad de bestemmingsreserve Ondersteuning energielasten ingesteld voor het verlichten van acute financiële nood en het verlagen van het structureel energieverbruik bij de doelgroepen, die hier het meeste last heeft van de stijgende energieprijzen. Deze lokale maatregelen waren ingevoerd voordat er duidelijkheid was over de landelijke maatregelen. Uiteindelijk blijkt dat de landelijke maatregelen voldoende zijn om de eerste nadelige effecten van gestegen energieprijzen te compenseren, waardoor er minder aanvragen zijn binnengekomen bij de gemeenten.

In 2024 is voorgesteld om een jaarlijkse bijdrage (van 2024 t/m 2026) te doen aan Sportfondsen Nederland, die vanwege nieuwe energiecontracten, fors hogere energielasten heeft.

Reserve Ondergrondse Hoogspanningskabels

Naam van de reserve	Reserve Ondergrondse hoogspanningskabels
Type	Bestemmingsreserve
Programma / Taakveld	Mobiliteit en bereikbaarheid / Verkeer en vervoer
Doel van de reserve	De gemeentelijke bijdrage in de kosten van het ondergronds brengen van hoogspanningskabels door Tennet.
Voeding	
Bestedingsraming	€ 250.000
Ingesteld raadsbesluit	Nota van Wijziging 2023 en opdrachtverstrekking basisontwerp verkabeling (3737)
Omvang per 1-1-2025	€ 3.334.500
Bijzonderheden	

Programma	Bestedingsplan 2025	Bijsturing in 1e Turap	Bijgesteld bestedingsplan
Mobiliteit en bereikbaarheid			
Verkeer en vervoer	250	-250	0
Totaal	250	-250	0

Bedragen * € 1.000

Toelichting

In de nota van wijziging 2023 is incidenteel geld voor het ondergronds brengen van hoogspanningskabels in een bestemmingsreserve geplaatst. Een deel van de middelen is naar aanleiding van het de opdrachtverstrekking van het basisontwerp ter begroting gebracht. In de 1^e turap 2025 is de bestemmingsreserve opgehoogd met € 1,72 miljoen, vanwege de stijgende prijzen.

De geplande uitgaven voor de verkabeling voor 2025 moeten betaald worden bij afronding van het basisontwerp. Tennet heeft aangegeven dat de afronding van het basisontwerp in 2026 wordt verwacht. De bijbehorende kosten worden daarom doorgeschoven naar 2026.

Investeringsplan

In de eerste helft van het jaar wordt het Investeringsplan (IVP) geactualiseerd. Daarbij wordt het bestaande IVP aangevuld met:

- Investeringskredieten die via de Kadernota en/of afzonderlijke raadsvoorstellen beschikbaar zijn gesteld,
- Aanpassingen in prijsindexering en/of wijziging in krediethoogte,
- En een controle of de uitvoeringsplanning (start tot afronding) nog klopt.

In de tweede helft van het jaar, tijdens de 2e Turap, heeft er een tweede actualisatie plaatsgevonden van het investeringsplan over de uitvoeringsplanning van het lopende begrotingsjaar.

Het doel van deze tweede actualisatie is een realistische inschatting van de uitvoering van **investeringskredieten in 2025**, zodat we bij het jaarrekeningproces een zo goed mogelijk zicht hebben.

Deze update richt zich daarom op 125 investeringskredieten die al in uitvoering zijn en volgens de vorige update in 2025 afgerond zouden worden.

Vooruitlopend op de jaarrekening is van deze investeringen aangegeven:

- of deze wordt afgerond in 2025,
- eventuele afwijkingen ten opzichte van de oorspronkelijke planning en
- een toelichting bij afwijkingen, met speciale aandacht voor voorziene overschrijdingen (met onderbouwing en moment van ontstaan).

Van de 125 investeringen is voor 43 aangegeven dat deze in 2025 zullen worden afgerond. Voor de overige 82 investeringen is ten tijde van de update nog onduidelijk of deze daadwerkelijk in 2025 kunnen worden afgerond of moeten worden doorgeschoven. Dit komt onder andere door mogelijke vertragingen in de start en afronding van aanbestedingsprocedures. Daarnaast zijn sommige investeringsprojecten afhankelijk van de voortgang van andere, gerelateerde projecten. Bij het opstellen van de jaarrekening kunnen we hierover meer duidelijkheid geven. Verder zijn er drie specifieke investeringen waarvoor aanvullende financiële besluitvorming nodig is. Ook dit heeft invloed op de verwachte afrondingsdatum van deze projecten.

- Voor de investering *Spp. Westvliet Rugby – nieuw gebouw* wordt extra krediet aangevraagd.
- Voor de investering *Verduurzaming gemeentelijk vastgoed 2024* wordt extra krediet gevraagd ten laste van de reserve duurzaamheid.
- Voor de investering *Brug in de ligplaatsenhaven Leidschendam-Centrum* wordt een extra krediet aangevraagd.

Investeringskrediet Sportpark Westvliet Rugby nieuw gebouw

Op basis van een aanbestedingsprocedure in 2025 zijn de kosten hoger uitgevallen dan het beschikbaar krediet. Het beschikbare krediet ad. € 943.224 is op basis van een raming uit het voorjaar van 2024. De aanvullende financiële dekking die benodigd is om de realisatie van de accommodatie mogelijk te maken bedraagt € 150.466 incl BTW.

Via de regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK Sport) is het mogelijk om 18% van het totaalkrediet inclusief BTW terug te ontvangen. Op een totaalkrediet van € 1.093.690 gaat het om een bedrag van afgerond € 197.000. We melden dit nu omdat deze terug te ontvangen BTW in een ander begrotingsjaar zal vallen.

Gevraagd besluit: het investeringskrediet Spp. Westvliet Rugby nieuw gebouw te verhogen met € 150.466 op basis van de nieuwe kostenraming 2025.

Investeringskrediet Verduurzaming gemeentelijk vastgoed 2024

De verduurzamingskosten van de Rodelaan 64 worden betaald uit het verduurzamingskrediet dat eerder beschikbaar is gesteld vanuit de reserve Duurzaamheid en Energietransitie. Helaas vallen de kosten van het verduurzamen van diverse gemeentelijke panden hoger uit dan verwacht. Hierdoor is het krediet niet toereikend en moet het worden opgehoogd. De aanvullende financiële dekking die benodigd is bedraagt € 550.000 en wordt onttrokken uit de reserve Duurzaamheid en Energietransitie. Er zijn Dumava subsidies toegekend voor de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed, onder andere voor de Rodelaan 64. Deze subsidies worden verstrekt als aan alle voorwaarden is voldaan. Als deze subsidies zijn ontvangen vloeien deze middelen terug naar de reserve Duurzaamheid en Energietransitie.

Gevraagd besluit: het investeringskrediet Verduurzaming gemeentelijk vastgoed 2024 te verhogen met € 550.000 ten laste van de reserve duurzaamheid en energietransitie.

Investeringskrediet Brug Ligplaatsenhaven Leidschendam-Centrum

Er wordt een overschrijding verwacht van circa € 40.000.

De dwarsdrager van de houten hameipoort van de ophaalbrug is ten tijde van de werkzaamheden afgebroken op de lijmverbinding. In opdracht van de gemeente is deze tijdelijk veilig gesteld en vervangen door een stalen koker. Dit bracht ook extra onderzoeks- en advieskosten met zich mee, waardoor het investeringskrediet overschreden wordt.

Verdere informatie over het project is opgenomen in het komende projectenboek.

Gevraagd besluit: het investeringskrediet Brug ligplaatshaven Leidschendam- Centrum te verhogen met € 40.000.

Vertraging in de uitvoering

Op 10 juli is de motie “Grip op knelpunten in ambtelijke organisatie” (ID 824) aangenomen in de gemeenteraad.

Aan de raad is in antwoord op de motie het volgende toegezegd:

In de Tussentijdse rapportages voegt het college een apart hoofdstuk toe waarin wordt samengevat welke eventuele vertragingen van afgesproken werkzaamheden toe te rekenen zijn aan personele en/of organisatorische omstandigheden, welke maatregelen getroffen worden, en welke eventuele keuzes dit oplevert ten aanzien van plannen en prioritering (iBabs 3948)

Vanwege langdurige ziekte van de klachtencoördinator is er vertraging ontstaan in de klachtenafhandeling. Door de extra tijdelijke inzet van een mediation bureau is de vertraging beperkt en vanaf 1 oktober 2025 start een nieuwe klachtencoördinator. De extra kosten voor het bureau zijn aangevraagd in deze Turap.